

महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ

फुटाळा तलाव मार्ग, नागपूर-०१, महाराष्ट्र (भारत)

Website: www.mafsu.ac.in

जा. क्र. मपमविवि/आस्था-६/शिक्षकेत्तर/जाहिरात/३०६४/२६

दिनांक : २७/०२/२०२६

जाहिरात क्र. मपमविवि/०१/२०२६

महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ, नागपूर अंतर्गत शिक्षकेत्तर गट 'ब', 'क' व 'ड' संवर्गातील विविध पदांवर सरळसेवेने नेमणूकीकरिता जाहिरात

महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ, नागपूर अंतर्गत विद्यापीठ मुख्यालय, घटक पशुवैद्यकीय, दुरध तंत्रज्ञान, मत्स्य विज्ञान महाविद्यालये, पशु पैदास प्रक्षेत्रे आणि इतर संस्था येथील आस्थापनेकरिता गट 'ब', 'क' व 'ड' या शिक्षकेत्तर संवर्गातील एकूण १७५ रिक्त पदे स्पर्धा परीक्षेद्वारे भरण्याकरिता पात्र उमेदवारांकडून ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज मागविण्यात येत आहेत. पदनिहाय शैक्षणिक अर्हता, पदांचा तपशिल, सामाजिक व समांतर आरक्षण, आवेदन/परीक्षा शुल्क, परीक्षेचे स्वरूप व पद्धती, स्पर्धा परीक्षेचा पदनिहाय अभ्यासक्रम आणि अर्ज करण्यासाठी नोंदणी व मार्गदर्शक सुचना इत्यादीबाबत सविस्तर माहिती विद्यापीठाचे अधिकृत संकेतस्थळ www.mafsu.ac.in वर उपलब्ध आहे.

ऑनलाईन अर्ज सादर करण्याचे वेळापत्रक :

अ.क्र.	तपशील	दिनांक
१	ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज नोंदणी सुरुवात	दि.२८/०२/२०२६
२	ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज नोंदणी करण्याचा अंतिम दिनांक व वेळ	दि.२०/०३/२०२६ रोजी २३.५९ पर्यंत
३	आवेदन / परीक्षा शुल्क भरण्याचा अंतिम दिनांक व वेळ	दि.२०/०३/२०२६ रोजी २३.५९ पर्यंत

तरी, प्रस्तुत जाहिरातीमध्ये विहित केलेल्या विविध निकष तसेच अटी व शर्तीची पूर्तता करणाऱ्या पात्र व इच्छुक उमेदवारांनी वर नमूद कालावधीत ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज सादर करावेत.

स्वाक्षरीत/-
कुलसचिव
मपमविवि, नागपूर

महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ,

फुटाळा तलाव मार्ग, नागपूर-01, महाराष्ट्र (भारत)

MAHARASHTRA ANIMAL & FISHERY SCIENCES UNIVERSITY,

Futala Lake Road, Nagpur- 01, Maharashtra (India)

Ph. no. 0712-2510017, Email- recruitment@mafsu.ac.in, Website: www.mafsu.ac.in

जा. क्र. मपमविवि/आस्था-६/शिक्षकेत्तर/जाहिरात/३०६४/२६

दिनांक: २७/०२/२०२६

जाहिरात क्र. मपमविवि/०१/२०२६

महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ, नागपूर येथील गट 'ब', 'क' व 'ड' या शिक्षकेत्तर संवर्गाच्या विविध पदांवर सरळसेवेने नियुक्तीकरिता प्रस्तुत जाहिरातीमध्ये विहित केलेल्या अटी व शर्तीची पूर्तता करणाऱ्या उमेदवारांकडून ऑनलाईन प्रणालीद्वारे अर्ज मागविण्यात येत आहे. विहित पध्दती व्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही पध्दतीने, टपालाद्वारे / हस्तबटवड्याने अथवा कुरीअरने पाठविलेले अर्ज स्विकारण्यात येणार नाहीत. जाहिरातीची सविस्तर माहिती खालीलप्रमाणे उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

१. सरळसेवेने भरावयाच्या रिक्त पदांचा तपशील.

अ.क्र.	पदनाम	वेतनश्रेणी	रिक्त पद संख्या
गट "ब"			
०१	Pay & Account Officer /अधिदान व लेखाधिकारी	एस-१५ (४१८०० - १३२३००)	०१
०२	Assistant Farm Manager (Veterinary) / सहाय्यक प्रक्षेत्र व्यवस्थापक (पशुवैद्यकीय)	एस-१५ (४१८०० - १३२३००)	०३
०३	Technical Officer to Associate Dean (Veterinary Science) / अधिष्ठाता यांचे तांत्रिक अधिकारी (पशुवैद्यक शास्त्र)	एस-१५ (४१८०० - १३२३००)	०२
०४	Hospital Clinician / रुग्णालय चिकित्सक	एस-१५ (४१८०० - १३२३००)	०२
०५	Assistant Manager (Quality Control) / सहाय्यक व्यवस्थापक (गुण नियंत्रण)	एस-१४ (३८६०० - १२२८००)	०१
०६	Plant Operator (Milk Processing) / प्लांट ऑपरेटर (दुग्ध प्रक्रिया)	एस-१४ (३८६०० - १२२८००)	०१
गट "क"			
०७	Operation Theatre Technician / शस्त्रक्रियागृह तंत्रज्ञ	एस-१० (२९२०० - ९२३००)	०२
०८	Senior Library Assistant / वरिष्ठ ग्रंथालय सहाय्यक	एस-१० (२९२०० - ९२३००)	०१
०९	Dairy Plant Assistant / दुग्धशाळा सहाय्यक	एस-८ (२५५०० - ८११००)	०१
१०	X-Ray Technician / क्ष-किरण तंत्रज्ञ	एस-८ (२५५०० - ८११००)	०३
११	Veterinary Laboratory Diagnostic Assistant (VLDA) / पशुचिकित्सा प्रयोगशाळा सहाय्यक	एस-८ (२५५०० - ८११००)	०८
१२	Hospital Technician / रुग्णालय तंत्रज्ञ	एस-८ (२५५०० - ८११००)	०१
१३	Operation Theatre Assistant / शस्त्रक्रियागृह	एस-८ (२५५०० - ८११००)	०४

	सहाय्यक		
१४	Farm Assistant / प्रक्षेत्र सहाय्यक	एस-८ (२५५०० - ८११००)	०३
१५	Senior Clerk / वरिष्ठ लिपिक	एस-८ (२५५०० - ८११००)	१४
१६	Senior Mechanic / वरिष्ठ यांत्रिक	एस-८ (२५५०० - ८११००)	०१
१७	Boiler Operator / बॉयलर ऑपरेटर	एस-८ (२५५०० - ८११००)	०१
१८	Zoo Technician (Curator) / प्राणिसंग्रहालय तंत्रज्ञ (क्युरेटर)	एस-७ (२१७०० - ६९१००)	०२
१९	Curator cum Specimen Technician / क्युरेटर कम स्पेसिमन टेक्नीशियन	एस-७ (२१७०० - ६९१००)	०२
२०	Laboratory Assistant (Veterinary Science and Dairy Technology) / प्रयोगशाळा सहाय्यक (पशुवैद्यकीय व दुग्ध तंत्रज्ञान)	एस-७ (२१७०० - ६९१००)	०८
२१	Laboratory Assistant (Fishery Science) / प्रयोगशाळा सहाय्यक (मत्स्य विज्ञान)	एस-७ (२१७०० - ६९१००)	०४
२२	Junior Library Assistant / कनिष्ठ ग्रंथालय सहाय्यक	एस-७ (२१७०० - ६९१००)	०१
२३	Medicine Storekeeper / औषध भांडारपाल	एस-६ (१९९०० - ६३२००)	०२
२४	Driver/Ambulance Driver / वाहन चालक / रुग्णवाहिका चालक	एस-६ (१९९०० - ६३२००)	०७
२५	Junior Technician (Cold storage) / कनिष्ठ यांत्रिक (यांत्रिकी व शितकरण)	एस-६ (१९९०० - ६३२००)	०१
२६	Library Attendant / ग्रंथालय परिचर	एस-६ (१९९०० - ६३२००)	०६
२७	Laboratory Attendant / प्रयोगशाळा परिचर	एस-६ (१९९०० - ६३२००)	४१
२८	Tractor Driver/ Machine Operator / ट्रॅक्टर ड्रायव्हर / मशीन ऑपरेटर	एस-६ (१९९०० - ६३२००)	०३
२९	Dresser / व्रणोपचारक	एस-६ (१९९०० - ६३२००)	०२
३०	Clerk cum Typist / लिपिक नि टंकलेखक	एस-६ (१९९०० - ६३२००)	३७
३१	Junior Storekeeper / कनिष्ठ भांडारपाल	एस-६ (१९९०० - ६३२००)	०३
३२	Electrician / विजतंत्री	एस-६ (१९९०० - ६३२००)	०१
३३	Extension Training and Exhibition Assistant / विस्तार प्रशिक्षण व प्रदर्शन सहाय्यक	एस-६ (१९९०० - ६३२००)	०२
गट "ड"			
३४	Junior Technician cum Wireman / कनिष्ठ यंत्रज्ञ तथा तारतंत्री	एस-३ (१६६०० - ५२४००)	०२
३५	Livestock Assistant / पशुधन सहाय्यक	एस-३ (१६६०० - ५२४००)	०२
एकूण भरावयाची पदे			१७५

२. प्रस्तुत जाहिरातीद्वारे भरावयाच्या वरील संवर्गातील सर्व पदांची आवश्यक शैक्षणिक अर्हता, अनुभव व इतर निकष सोबतच्या **परिशिष्ट – अ** मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे आहेत.
३. **परीक्षेचे वेळापत्रक:** - याबाबतची माहिती www.mafsu.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात येईल. तसेच उमेदवारांना प्रवेशपत्र ऑनलाईन पद्धतीने उपलब्ध करून देण्यात येईल.

४. अर्ज सादर करण्याचा कालावधी :-

अ. क्र.	तपशील	विहित कालावधी
०१.	ऑनलाईन अर्ज सादर करण्याचा कालावधी	दि.२८/०२/२०२६ पासून ते दि.२०/०३/२०२६ पर्यंत
०२.	ऑनलाईन पद्धतीने विहित आवेदन / परीक्षा शुल्क भरण्याचा अंतिम दिनांक	दि.२०/०३/२०२६ रोजी २३.५९ पर्यंत

५. पदसंख्या व आरक्षणासंदर्भात सर्वसाधारण तरतुदी :-

- ५.१ प्रस्तुत जाहिराती मधील पदनिहाय आरक्षणाचा तपशील **परिशिष्ट – ब** मध्ये नमूद करण्यात आलेला आहे.
- ५.२ प्रस्तुत जाहिराती मधील पदसंख्या व आरक्षणांमध्ये बदल (कमी/वाढ) होण्याची शक्यता आहे. रिक्त पदांच्या संख्येत बदल करण्याबाबतचे तसेच सामाजिक व समांतर आरक्षण बदलण्याचे अधिकार किंवा भरती प्रक्रिया कोणत्याही टप्प्यावर अंशतः किंवा पूर्णतः रद्द करण्याचे अधिकार विद्यापीठाच्या सक्षम प्राधिकरणास राहतील. याबाबत कोणालाही कोणताही वाद उपस्थित करता येणार नाही.
- ५.३ पदसंख्या व आरक्षणांमध्ये बदल झाल्यास याबाबतची सूचना वेळोवेळी विद्यापीठाच्या www.mafsu.ac.in या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात येईल. संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आलेल्या घोषणा / सूचनांच्या आधारे प्रस्तुत जाहिराती मधील पदांकरिता भरती प्रक्रिया राबविण्यात येईल.
- ५.४ महाराष्ट्र शासन, महिला व बालविकास विभाग, शासन निर्णय क्र. ८२/२००१/मसेआ - २००० /प्र.क्र. ४१५ / का-२ दिनांक २५/०५/२००१ अन्वये आणि तत्पश्चात निर्गमित शासन सूचनांनुसार महिलांसाठी ३०% आरक्षित पदे भरण्यात येतील. तथापि, एखाद्या प्रवर्गात त्याप्रमाणात महिला उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर पदे त्या प्रवर्गातील गुणवत्तेनुसार पात्र पुरुष उमेदवारांमधून भरण्यात येतील.
- ५.५ महिलांसाठी आरक्षित पदांकरिता दावा करणाऱ्या उमेदवारांनी महिला आरक्षणाचा लाभ घ्यावयाचा असल्यास त्यांनी ऑनलाईन अर्जासोबत न चुकता महाराष्ट्राचे अधिवासी (Domicile) असल्याबाबतचे अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकापूर्वीचे सक्षम प्राधिकार्याने निर्गमित केलेले प्रमाणपत्र सादर (अपलोड) करावे. महिला व बालविकास विभाग शासन निर्णय क्र. महिआ-२०२३/ प्र. क्र. १२३/ कार्या- २, दिनांक ४ मे २०२३ अन्वये खुल्या गटातील महिलांकरिता आरक्षित असलेल्या पदावरील निवडीकरीता नॉन-क्रिमिलेअर प्रमाणपत्राची अट रद्द करणेत आलेली आहे. तथापि, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती वगळता अन्य मागास प्रवर्गातील महिलांकरिता आरक्षित असलेल्या पदावरील निवडीसाठी दावा करू इच्छिणाऱ्या महिलांना त्या-त्या मागास प्रवर्गासाठी इतर मागास व बहुजन कल्याण विभाग तसेच सामान्य प्रशासन विभागाकडून वेळोवेळी विहित करण्यात आल्याप्रमाणे अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकारोजी वैध असलेले नॉन-क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र सादर (अपलोड) करणे आवश्यक आहे.

- ५.६ महिला व बालविकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.३०/का-२, दिनांक १०/०४/२०१७ नुसार महिला उमेदवारांनी सादर केलेले नॉन-क्रिमीलेअर प्रमाणपत्राची सहआयुक्त, महिला व बाल विकास विभाग, पुणे / विभागीय उपआयुक्त, महिला व बालविकास विभाग यांचे कडून तपासणी करून घेण्यात येईल.
- ५.७ विमुक्त जाती (अ), भटक्या जमाती (ब), भटक्या जमाती (क) व भटक्या जमाती (ड) प्रवर्गासाठी आरक्षित असलेली पदे आंतरपरिवर्तनीय असून आरक्षित पदासाठी संबंधित प्रवर्गातील योग्य व पात्र उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास अद्ययावत शासन धोरणाप्रमाणे उपलब्ध प्रवर्गातील पात्र उमेदवाराचा विचार गुणवत्तेच्या आधारावर करण्यात येईल.
- ५.८ एखादी जात/जमात राज्य शासनाकडून आरक्षणासाठी पात्र असल्याचे घोषित केले असल्यास तसेच सक्षम प्राधिका-याने प्रदान केलेले जात प्रमाणपत्र (Caste Certificate) उमेदवाराने अर्ज करतेवेळी सादर (अपलोड) केले असल्यास असेच उमेदवार आरक्षणाच्या दाव्यासाठी पात्र असतील.
- ५.९ समांतर आरक्षणाबाबत महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक क्रमांक एसआरव्ही- १०१२/ प्र.क्र.१६/१२/१६-अ दिनांक १३ ऑगस्ट २०१४ तसेच सामान्य प्रशासन विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक संकीर्ण-१११८/प्र.क्र.३९/१६-अ दिनांक १९ डिसेंबर २०१८, तसेच सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक क्र. राआधो ४०२४/प्र.क्र. १४/१६-अ दिनांक २५ जानेवारी, २०२४ आणि तदनंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.
- ५.१० आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील (ईडब्लूएस) उमेदवारांकरीता महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक राआधो- ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ दिनांक १२ फेब्रुवारी २०१९ व समक्रमांकाचे शासन निर्णय दिनांक ३१ मे २०२१ अन्वये विहित करण्यात आलेले प्रमाणपत्र अर्ज करतेवेळी सादर (अपलोड) करणे आवश्यक राहिल.
- ५.११ सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन परिपत्रक क्रमांक सीबीसी-२०१३/ प्र.क्र.१८२/ विजाभज-१ दिनांक १७ ऑगस्ट २०१३ व इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्र. संकीर्ण-२०२३/ प्र.क्र.७६/ मावक, दिनांक ०९ मार्च २०२३ अन्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या आदेशानुसार उमेदवार उन्नत आणि प्रगत व्यक्ती / गटामध्ये मोडत नसल्याबाबत नॉन- क्रिमीलेअर प्रमाणपत्राच्या वैधतेचा कालावधी विचारात घेण्यात येईल. तसेच, जाहिरातीमध्ये नमूद अर्ज स्विकारण्याचा अंतिम दिनांक संबंधित उमेदवार उन्नत आणि प्रगत व्यक्ती/गटामध्ये (क्रिमीलेअर) मोडत नसल्याबाबतची पडताळणी करण्यासाठी गृहित धरण्यात येईल.
- ५.१२ अराखीव (खुला) उमेदवारांकरीता विहित केलेल्या वयोमर्यादा तसेच इतर पात्रता विषयक निकषा संदर्भातील अटींची पूर्तता करणाऱ्या सर्व उमेदवारांचा (मागासवर्गीय उमेदवारांसह) अराखीव (खुला) सर्वसाधारण पदावरील शिफारशी करीता विचार होत असल्याने, सर्व आरक्षित प्रवर्गातील उमेदवारांनी त्यांच्या प्रवर्गासाठी पद आरक्षित/उपलब्ध नसले तरी, सदर उमेदवार अर्ज करण्यास पात्र राहतील .
- ५.१३ कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा लाभ हा केवळ महाराष्ट्राचे सर्वसाधारण रहिवासी असणाऱ्या उमेदवारांना अनुज्ञेय आहे. सर्वसाधारण रहिवासी या संज्ञेला भारतीय लोकप्रतिनिधित्व कायदा १९५० च्या कलम २० अनुसार जो अर्थ आहे तोच अर्थ असेल.

- ५.१४ कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा (सामाजिक अथवा समांतर) अथवा सोयी सवलतीचा दावा करणाऱ्या उमेदवाराकडे संबंधित कायदा/ नियम/ आदेशानुसार प्रस्तुत जाहिरातीस अनुसरून अर्ज स्विकारण्यासाठी विहित केलेल्या दिनांकापूर्वीचे विहित नमुन्यातील वैध प्रमाणपत्र उपलब्ध असणे व ते सादर (अपलोड) करणे अनिवार्य आहे .
- ५.१५ सामाजिक व समांतर आरक्षणासंदर्भात विविध न्यायालयामध्ये दाखल न्यायप्रविष्ट प्रकरणी अंतिम निर्णयाच्या अधीन राहून पदभरतीची कार्यवाही करण्यात येईल.
- ५.१६ सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास प्रवर्गांतर्गत नियुक्तीस पात्र ठरणाऱ्या उमेदवारांची महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग पत्र क्र. संकीर्ण-२०२४ / प्र. क्र. ७९ / आरक्षण -५ दिनांक १९/०४/२०२४ मधील निर्देशानुसार प्रलंबित असलेल्या न्यायालयीन याचिकांच्या अंतिम निर्णयाच्या अधीन राहून नियुक्ती करण्यात येईल.
- ५.१७ दिव्यांग उमेदवारांनी संबंधित पदांची कर्तव्ये, जबाबदारी, अपेक्षित शारीरिक क्षमता/ पात्रता याबाबतची अपेक्षा दर्शविणारी माहिती संदर्भित करून त्याप्रमाणे अर्ज करणे आवश्यक आहे.
- ५.१८ दिव्यांगासाठी आरक्षित पदावर गुणवत्तेनुसार निवड झालेल्या उमेदवारांचा समावेश उमेदवार ज्या सामाजिक प्रवर्गाचा आहे त्या सामाजिक प्रवर्गातून करण्यात येईल.
- ५.१९ आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्याचे पाल्यास, शासन निर्णय क्रमांक प्राणिम १२१६/ प्र.क्र.६५/१६/१३ -अ दिनांक १३ जून २०१८ अन्वये, समान गुण प्रकरणी प्रथम प्राधान्य देण्यात येईल.
- ५.२० खेळाडू आरक्षण :-**
- ५.२०.१ महाराष्ट्र शासन, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२ दिनांक १ जुलै २०१६ तसेच शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२ दिनांक १८ ऑगस्ट २०१६, शासन शुध्दीपत्रक दि.१० ऑक्टोबर २०१७, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण१७१७/प्र.क्र.३९/क्रीयुसे-२, दिनांक २७ मार्च २०१७, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्र. राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२ दिनांक १५ नोव्हेंबर २०१७, शासन निर्णय क्रमांक खेआक्ष-१७१९/प्र.क्र.९६/क्रीयुसे-२, दिनांक १२ मार्च २०२१, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक खेआक्ष-१७१९/प्र.क्र.१७६/क्रीयुसे-२, दिनांक २० जून २०२४ आणि तदनंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार शासन मान्य क्रीडा प्रकारातील प्राविण्यप्राप्त खेळाडूंच्या आरक्षणासंदर्भात तसेच वयोमर्यादेतील सवलतीसंदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.
- ५.२०.२ अर्ज सादर करतांना खेळाडू उमेदवारांनी विहित अर्हता धारण करित असल्याबाबतचे प्राविण्य प्रमाणपत्र तसेच ते योग्य असल्याबाबत आणि सदर उमेदवार कोणत्या संवर्गातील खेळाडूसाठी आरक्षित असलेल्या पदाच्या निवडीकरीता पात्र ठरतो, याविषयी सक्षम प्राधिकाऱ्याने निर्गमित केलेल्या प्राविण्य प्रमाणपत्र पडताळणीबाबतचा अहवाल सादर केला असेल तरच उमेदवारांचा संबंधित संवर्गातील खेळाडूसाठी आरक्षित पदावर शिफारस / नियुक्तीकरीता विचार करण्यात येईल.

- ५.२०.३ खेळाचे प्राविण्य प्रमाणपत्र योग्य दर्जाचे असल्याबाबत तसेच तो उमेदवार खेळाडूसाठी आरक्षित पदावरील निवडीकरीता पात्र ठरतो, याबाबत क्रीडा प्रमाणपत्र पडताळणी अहवाल / प्रमाणपत्र पडताळणी करून मिळणेबाबत केलेल्या अर्जाची पोचपावती संबंधित विभागीय उपसंचालक, क्रीडा व युवक सेवा कार्यालयाकडून ऑनलाईन अर्ज करण्याच्या अंतिम दिनांकापूर्वी सादर केलेले असणे बंधनकारक आहे. ऑनलाईन अर्जासोबत उपरोक्त तपशिल सादर (अपलोड) न करणाऱ्या उमेदवारांचा खेळाडू आरक्षित पदाकरीता विचार होणार नाही.
- ५.२०.४ एकापेक्षा जास्त खेळांची प्राविण्य प्रमाणपत्रे असणाऱ्या खेळाडू उमेदवाराने एकाच वेळेस सर्व खेळांची प्राविण्य प्रमाणपत्रे प्रमाणित करण्याकरीता संबंधित उपसंचालक कार्यालयाकडे सादर करणे बंधनकारक आहे.
- ५.२०.५ शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२ दिनांक १८ ऑगस्ट २०१६ नुसार भरतीच्या वर्षात त्या त्या प्रवर्गातील खेळाडू उमेदवार उपलब्ध झाले नाहीत तर सादर आरक्षण इतरत्र अदलाबदल न करता त्या त्या प्रवर्गातील बिगर खेळाडू उमेदवारांमार्फत भरण्यात येईल.
- ५.२०.६ संबंधीत पदाच्या भरतीसाठी सादर केलेल्या अर्जात, खेळाडूने जी प्रमाणपत्रे उपसंचालक, क्रीडा व युवक सेवा यांना पडताळणीसाठी सादर केली असल्याचे नमूद केले असेल केवळ त्याच प्रमाणपत्रांच्या पात्रतेचा अहवाल नियुक्तीच्या पुढील प्रयोजनार्थ गृहीत धरला जाईल. या तरतुदीखेरीज अन्य खेळातील आणि पदभरतीच्या अन्य कोणत्याही टप्प्यावर सादर करण्यात येणारे खेळाडू प्रमाणपत्र पडताळणी अहवाल कोणत्याही परिस्थितीत ग्राह्य धरण्यात येणार नाही.
- ५.२०.७ शासन निर्णय क्रमांक राक्रीधो-१७१६/प्र.क्र.१८/क्रीयुसे-२ दिनांक ३० जून २०२२ अन्वये खेळाडू प्रवर्गातून शिफारस केलेल्या उमेदवारांची क्रीडा प्रमाणपत्रे पुर्नपडताळणीसाठी आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडे पाठविण्यात येतील. आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी वैध खेळाडू प्रमाणपत्र पडताळणी अहवाल दिल्याशिवाय संबंधीत उमेदवारास नियुक्ती दिली जाणार नाही.

५.२१ दिव्यांग आरक्षण :-

- ५.२१.१ दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ च्या आधारे महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक दिव्यांग- २०१८/प्र.क्र.११४/१६-अ दिनांक २९ मे २०१९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या आदेशानुसार दिव्यांग व्यक्तीच्या आरक्षणासंदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.
- ५.२१.२ महाराष्ट्र शासन, कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्य व्यवसाय विभाग, शासन निर्णय क्रमांक दिव्यांग मपवि- २०२१/प्र.क्र.२८ /माफसू, दिनांक २० एप्रिल, २०२१ व शासन निर्णय क्रमांक मपवि - २०२१ /प्र.क्र.२८/माफसू दिनांक १८ जून २०२१ अन्वये महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठाच्या आस्थापनेवरील विविध संवर्गातील नमूद पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्यात आलेली आहेत.
- ५.२१.३ दिव्यांग व्यक्तीसाठी असलेली पदे भरावयाच्या संवर्गनिहाय रिक्त पदसंख्येपैकी असतील.

- ५.२१.४ दिव्यांग व्यक्तीची संबंधित संवर्ग / पदाकरीता पात्रता शासनाकडून वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार लागू राहिल.
- ५.२१.५ दिव्यांग व्यक्तीसाठी आरक्षित पदावर शिफारस करताना उमेदवार कोणत्या सामाजिक प्रवर्गातील आहे, याचा विचार न करता दिव्यांग गुणवत्ता क्रमांकानुसार त्यांची शिफारस करण्यात येईल.
- ५.२१.६ संबंधित दिव्यांगत्वाच्या प्रकाराचे किमान ४०% दिव्यांगत्व असलेले प्रमाणपत्र धारक उमेदवार आरक्षणाकरिता तसेच नियमानुसार अनुज्ञेय सोयी / सवलतीसाठी पात्र असतील. ४०% पेक्षा कमी दिव्यांगत्व असलेल्या उमेदवाराने दिव्यांग आरक्षणांतर्गत नियुक्तीसाठी अर्ज केल्यास अशा उमेदवारांना अपात्र ठरविण्यात येईल.
- ५.२१.७ लक्षणीय दिव्यांगत्व असलेले उमेदवार/ व्यक्ती सदर जाहिरातीतील **मुद्दा क्र. १० (लेखनिक व अनुग्रह कालावधी)** अन्वये सवलतीच्या दाव्यास पात्र असतील :-
- (अ) दिव्यांगत्वाचे प्रमाण किमान ४०% अथवा त्यापेक्षा जास्त असल्यास तसेच पद लक्षणीय दिव्यांग व्यक्तीसाठी आरक्षित असल्यास नियमानुसार अनुज्ञेय आरक्षण व इतर सोयी सवलती.
- (ब) दिव्यांगत्वाचे प्रमाण किमान ४०% अथवा त्यापेक्षा जास्त असल्यास तसेच पद संबंधित दिव्यांग प्रकारासाठी सुनिश्चित केले असल्यास, नियमानुसार अनुज्ञेय सोयी-सवलती.
- ५.२१.८ लक्षणीय दिव्यांग व्यक्तीसाठी असलेल्या वयोमर्यादेचा अथवा इतर कोणत्याही प्रकारचा लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांनी महाराष्ट्र शासन, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अप्रवि-२०१८/प्र.क्र.४६/आरोग्य-६ दिनांक १४ सप्टेंबर २०१८ मधील आदेशानुसार केंद्र शासनाच्या www.swavlambancard.gov.in या संकेतस्थळावरून सक्षम प्राधिकाऱ्याने वितरीत केलेले अथवा SADM संगणकीय प्रणालीद्वारे वितरित करण्यात आलेले नवीन नमुन्यातील दिव्यांगत्वाचे प्रमाणपत्र सादर (अपलोड) करणे अनिवार्य आहे. तसेच, महाराष्ट्र शासन दिव्यांग कल्याण विभाग, शासन निर्णय क्र. दिव्यांग २०२५/प्र.क्र.१०/E office No. १३३९०२०/कार्या ३, ३१, ३२, ३५ ए दिनांक ०९ ऑक्टोबर २०२५ अन्वये दिव्यांग व्यक्तींसाठी आरक्षित असलेल्या जागांसाठी उमेदवाराने दिव्यांग व्यक्तींच्या वैश्विक ओळखपत्राच्या (UDID) प्रमाणपत्राची साक्षात्कीत प्रत सादर (अपलोड) करणे अनिवार्य आहे.
- ५.२१.९ शासन निर्णय दि. ३१/०७/२०२५ अन्वये विहित प्रमाणात दिव्यांगत्व असणाऱ्या व्यक्तींना पद आणि सेवेमध्ये आरक्षणासंदर्भात, दिव्यांग व्यक्तींसाठी विद्यापीठ सेवेत प्रवेशासाठी दिव्यांगांच्या खाली नमूद करण्यात आलेल्या दिव्यांग प्रकारानुसार "अ", "ब", "क" साठी प्रत्येकी १% तसेच गट "ड व इ" साठी १% या प्रमाणे एकूण ४% आरक्षण विहित करण्यात आलेले आहे.
- अ) अंध/अल्पदृष्टी
- ब) कर्णबधीरता अथवा ऐकू येण्यातील दुर्बलता
- क) अस्थीव्यंगता / मेंदुचा पक्षघात (Cerebral Palsy) / कुष्ठरोग मुक्त (leprosy cured) / शारीरिक वाढ खुंटणे (dwarfism) / आम्ल हल्लाग्रस्त (acid attack victims) / स्नायु विकृती (muscular dystrophy), नैसर्गिक अंगदोष किंवा मज्जासंस्थेचा त्रास नसलेली मणक्याची विकृती किंवा मणक्याची दुखापत (Spinal Deformity and Spinal Injury without any neurological/limb dysfunction.)

ड) स्वमग्नता (Autism)/मंदबुद्धी किंवा आकलन क्षमतेची कमतरता (Intellectual Disability) / विशिष्ट शिक्षण अक्षमता (specific learning disability) / मानसिक आजार (mental illness) इ) वरील अ ते ड अंतर्गत नमूद दिव्यांगत्व प्रकारांपैकी एकापेक्षा जास्त दिव्यांगत्व असलेल्या बहुविकलांगता प्रकारांसाठी सुनिश्चित करण्यात आलेल्या पदासाठी पात्र व्यक्ती. यामध्ये कर्णबधीर-दृष्टीहीनता (deaf-blindness) चा समावेश आहे.

५.२१.१० प्रस्तुत जाहिरातीमधील ज्या पदांकरिता टंकलेखनाची (मराठी व इंग्रजी) परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे अशा पदांच्या नियुक्तिकरिता दिव्यांग उमेदवारांकडे अर्ज करतेवेळी सदर अर्हता उपलब्ध नसल्यास महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. अपंग २०१६ / प्र. क्र. ११६ / १६-अ दिनांक १६/११/२०१६ नुसार दिव्यांग उमेदवारांना अशा पदांच्या नियुक्तीच्या दिनांकापासून २ वर्षांच्या कालावधीत व दोन संधीत सदर परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी अवधि व संधी देण्यात येईल.

५.२२ अनाथ आरक्षण :-

५.२२.१ अनाथ व्यक्तींचे आरक्षण महाराष्ट्र शासन, महिला व बालविकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अनाथ- २०२२/प्र.क्र १२२/का-०३ दिनांक ६ एप्रिल २०२३ व समक्रमांकाचे शासन पुरक पत्र दिनांक १० मे २०२३ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी निर्गमित करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार राहिल.

५.२२.२ महाराष्ट्र शासन, महिला व बालविकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अनाथ- २०१८/प्र.क्र.१८२/का-०३ दिनांक ६ सप्टेंबर २०२२ तसेच दि. ६ एप्रिल २०२३ अन्वये अनाथ प्रवर्गासाठी दावा करणाऱ्या उमेदवाराने अर्ज सादर करतेवेळी महिला व बाल विकास विभागाकडील सक्षम प्राधिकारी यांचे प्रमाणपत्र सादर (अपलोड) करणे आवश्यक राहिल. अन्य यंत्रणेकडून वितरीत करण्यात आलेले प्रमाणपत्र ग्राह्य धरण्यात येणार नाही.

५.२२.३ अनाथांसाठी आरक्षित पदांवर गुणवत्तेनुसार निवड झालेल्या उमेदवारांचा समावेश उमेदवार ज्या सामाजिक प्रवर्गाचा आहे, त्या प्रवर्गातून करण्यात येईल.

५.२२.४ प्रस्तुत जाहिरातीमधील ज्या पदांकरिता टंकलेखनाची (मराठी व इंग्रजी) परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे अशा पदांच्या नियुक्तिकरिता अनाथ उमेदवारांकडे अर्ज करतेवेळी सदर अर्हता उपलब्ध नसल्यास महाराष्ट्र शासन, महिला व बालविकास विभाग, शासन निर्णय क्र. अनाथ - २०२२/ प्र. क्र.८४ / का-३ दिनांक ०७/०७/२०२२ अन्वये अनाथ उमेदवारांना अशा पदांच्या नियुक्तीच्या दिनांकापासून २ वर्षांच्या कालावधीत व दोन संधीत सदर परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी अवधि व संधी देण्यात येईल.

५.२३ माजी सैनिक आरक्षण :-

५.२३.१ महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक क्र. आरटीए - १०७९ /०/४८२/१६ अ दिनांक १६/०४/१९८१ मधील निर्देशानुसार माजी सैनिकांच्या आरक्षण संदर्भात व इतर सोयी सवलती संदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल. माजी सैनिक आरक्षणाचा अथवा त्याअंतर्गत सोयीसवलतीचा दावा करणाऱ्या उमेदवारांनी जिल्हा सैनिक बोर्डात नोंदणी केली असल्याचे मुळ प्रमाणपत्र, इतर आवश्यक कागदपत्रे अर्ज करतेवेळी सादर (अपलोड) करणे आवश्यक आहे. निवड

झाल्यानंतर माजी सैनिक उमेदवारांच्या मुळ प्रमाणपत्रांची सक्षम अधिकाऱ्याकडून पडताळणी करण्यात येईल. प्रमाणपत्रांची पडताळणी झाल्याशिवाय त्यांना नियुक्ती आदेश देण्यात येणार नाहीत.

महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक आरटीए-१०८२/३५०२/सीआर-१००/१६-अ दिनांक २ सप्टेंबर १९८३ नुसार;

- अ) माजी सैनिकांसाठी आरक्षित असलेल्या पदावर भरती करतांना युद्ध काळात किंवा युद्ध नसतांना सैन्यातील सेवेमुळे दिव्यांगत्व आले असल्यास असा माजी सैनिक १५% राखीव पदांपैकी उपलब्ध पदांवर प्राधान्य क्रमाने नियुक्ती देण्यास पात्र राहिल.
- ब) युद्ध काळात किंवा युद्ध नसताना सैनिकी सेवेत मृत झालेल्या किंवा अपंगत्व येऊन त्यामुळे नोकरीस अयोग्य झालेल्या माजी सैनिकांच्या कुटुंबातील फक्त एक व्यक्ती त्या नंतरच्या पसंती क्रमाने १५% आरक्षित पदांपैकी उपलब्ध पदावर नियुक्तीस पात्र राहिल. तथापि, सदर उमेदवाराने आवश्यक शैक्षणिक अर्हता धारण केलेली असणे आवश्यक आहे.
- ५.२३.२ उमेदवार स्वतः माजी सैनिक असल्यास त्याने त्याबाबत स्पष्टपणे दावा करणे आवश्यक आहे, अन्यथा त्यास माजी सैनिकांना अनुज्ञेय असलेले लाभ मिळणार नाहीत.
- ५.२३.३ माजी सैनिकांकरिता आरक्षणासंदर्भातील तरतुदी शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार लागू राहतील.
- ५.२३.४ सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. आरटीपी १०९०/६२/प्र.क्र.२२२/९१/२८, दिनांक ३० डिसेंबर १९९१ नुसार माजी सैनिकांना शासन सेवेत नागरी सेवेतील पदावर नियुक्तीसाठी देण्यात येणाऱ्या सवलतीचा एकदा फायदा घेतल्यावर नागरी सेवेतील पदावर नियुक्तीसाठी दुसऱ्यांदा तसा फायदा घेता येणार नाही. तथापी सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१४/(प्र.क्र.३६४/१४)/२८ दि. ०३/०६/२०१६ अन्वये राज्य शासनाच्या नागरी सेवेत प्रथमतः रुजू होण्यापूर्वी एखाद्या माजी सैनिकाने राज्य शासनाच्या किंवा शासनाच्या नियंत्रणाखालील विविध कार्यालयातील इतर पदांकरिता अर्ज केलेला असेल तर प्रथम नियुक्ती स्वीकारल्यानंतर त्याची इतर पदांसाठी निवड झाल्यास नंतरच्या नियुक्तीसाठी असा माजी सैनिक सदर शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार विहित अटींच्या पूर्ततेच्या अधीन राहून माजी सैनिकांच्या समांतर आरक्षणास पात्र राहिल.
- ५.२३.५ प्रस्तुत जाहिरातीमधील ज्या पदांकरिता टंकलेखनाची (मराठी व इंग्रजी) परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे अश्या पदांच्या नियुक्तिकरिता माजी सैनिक उमेदवारांकडे अर्ज करतेवेळी सदर अर्हता उपलब्ध नसल्यास महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण - २०२२ प्र. क्र. ५७/का. २८ दिनांक ३०/०५/२०२३ नुसार माजी सैनिक उमेदवारांना अशा पदांवरील नियुक्तीच्या दिनांकापासून २ वर्षांच्या कालावधीत व दोन संधीत सदर परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी अवधि व संधी देण्यात येईल.

५.२४ प्रकल्पग्रस्त आरक्षण :-

- ५.२४.१ महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक एईएम-१०८०/३५/१६-अ दिनांक २१ जानेवारी १९८० व सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. भुंकंप/१००९/प्र.क्र.२०७/२००९/१६अ, दि. २७/०८/२००९ व सामान्य प्रशासन विभाग परिपत्रक क्रमांक: राआधो४०२४/प्र.क्र.१४/१६-अ, दिनांक २५/०१/२०२४ तसेच यासंदर्भात

शासनाकडून वेळोवेळी निर्गमित करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार प्रकल्पग्रस्तांसाठी आरक्षण लागू राहिल. सदर आरक्षणाकरिता दावा करणाऱ्या उमेदवाराने सक्षम प्राधिकाऱ्यामार्फत निर्गमित प्रमाणपत्र अर्ज करतेवेळी सादर (अपलोड) करणे आवश्यक आहे. गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या प्रकल्पग्रस्त उमेदवारांनी सक्षम प्राधिकारी यांचेद्वारे निर्गमित प्रकल्पग्रस्त असलेबाबतचे शासकीय नोकरी मिळणेसाठी विहित केलेले मुळ प्रमाणपत्र / कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी सादर करणे बंधनकारक राहिल. प्रकल्पग्रस्त प्रमाणपत्रावर उमेदवाराचे नाव असणे आवश्यक आहे. ऑनलाईन परीक्षेद्वारे निवडीस पात्र ठरणाऱ्या प्रकल्पग्रस्त उमेदवाराचे मुळ प्रमाणपत्र हे प्रमाणपत्र निर्गमित करणाऱ्या संबंधित कार्यालयाकडून पडताळणी करून घेतले जाईल. सदर पडताळणी अंती प्राप्त होणाऱ्या अहवालाच्या आधारे सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देणे बाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

५.२४.२ प्रस्तुत जाहिरातीमधील ज्या पदांकरिता टंकलेखनाची (मराठी व इंग्रजी) परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे अशा पदांच्या नियुक्तिकरिता प्रकल्पग्रस्त उमेदवारांकडे अर्ज करतेवेळी सदर अर्हता उपलब्ध नसल्यास महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण -१११४ / प्र. क्र.२०० /१६-अ दिनांक ०४/०९/२०१५ नुसार प्रकल्पग्रस्त उमेदवारांना सदर परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी अशा पदांच्या नियुक्तीच्या दिनांकापासून २ वर्षांचा कालावधी देण्यात येईल.

५.२५ भूकंपग्रस्त आरक्षण :-

५.२५.१ महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक भूकंप-१००९/प्र.क्र.२०७/२००९/१६-अ दिनांक २७ ऑगस्ट २००९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी निर्गमित करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार भूकंपग्रस्तांसाठीचे आरक्षण लागू राहिल. सदर आरक्षणाकरिता दावा करणाऱ्या उमेदवाराने सक्षम प्राधिकाऱ्यामार्फत महाराष्ट्र प्रकल्पग्रस्त व्यक्तींचे पुनर्वसन अधिनियम १९८६ अन्वये निर्गमित प्रमाणपत्र अर्ज करतेवेळी सादर (अपलोड) करणे आवश्यक आहे. गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या भूकंपग्रस्त उमेदवारांनी सक्षम प्राधिकारी यांचेकडील भूकंपग्रस्त असल्याबाबतचे शासकीय नोकरी मिळणेसाठी विहित केलेले मुळ प्रमाणपत्र कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी सादर करणे बंधनकारक राहिल. ऑनलाईन परीक्षेद्वारे निवडीस पात्र ठरणाऱ्या भूकंपग्रस्त उमेदवाराचे मुळ प्रमाणपत्र हे प्रमाणपत्र निर्गमित करणाऱ्या संबंधित कार्यालयाकडून पडताळणी करून घेतले जाईल. सदर पडताळणी अंती प्राप्त होणाऱ्या अहवालाच्या आधारे सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देणे बाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

५.२५.२ सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक विकाकर२२१५/प्रक्र३३७/१६-अ, दिनांक ०४ नोव्हेंबर २०१६ अन्वये प्रकल्पग्रस्त व्यक्ती व त्यांच्यावर अवलंबून असणाऱ्या व्यक्तींना तसेच भूकंपग्रस्तांना शासकीय सेवेतील गट-क व गट-ड पदावर नियुक्ती देणे बाबत देण्यात आलेल्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार कार्यवाही करण्यात येईल. शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार भूकंपग्रस्तांचे आरक्षण लागू राहिल.

५.२५.३ प्रस्तुत जाहिरातीमधील ज्या पदांकरिता टंकलेखनाची (मराठी व इंग्रजी) परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे अशा पदांच्या नियुक्तिकरिता भूकंपग्रस्त उमेदवारांकडे अर्ज करतेवेळी सदर अर्हता उपलब्ध नसल्यास महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण -१११४ / प्र. क्र.२०० /१६-अ दिनांक ०४/०९/२०१५ नुसार भूकंपग्रस्त उमेदवारांना सदर परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी अशा पदांच्या नियुक्तीच्या दिनांकापासून २ वर्षांचा कालावधी देण्यात येईल.

५.२६ अंशकालीन पदवीधर /पदविकाधारक कर्मचारी आरक्षण :-

- ५.२६.१ सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक पअंक-१००९/ प्र.क्र.२००/ २००९/१६-अ दि.२७ ऑक्टोबर २००९, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक क्रमांक अंशका-१९१३/ प्र.क्र.५७/ २०१३/१६-अ दिनांक १९ सप्टेंबर २०१३ अन्वये अंशकालीन पदवीधर / पदविकाधारक कर्मचाऱ्यांकरिता आरक्षणाची अंमलबाजवणी करण्यात येईल.
- ५.२६.२ सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक क्रमांक पअंका-१९१३/प्र.क्र.१९८/१६-अ, दिनांक १० ऑक्टोबर २०१३ नुसार या आरक्षणाचा लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांनी शासकीय कार्यालयामध्ये ०३ वर्षांपर्यंत दरमहा मानधनावर काम केलेल्या अनुभवाची रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रामध्ये नोंद केलेली असणे आवश्यक राहिल. सदर आरक्षणाकरिता दावा करणाऱ्या उमेदवाराने सक्षम प्राधिकाऱ्यामार्फत निर्गमित प्रमाणपत्र अर्ज करतेवेळी सादर (अपलोड) करणे आवश्यक आहे. निवड झालेल्या अंशकालीन कर्मचाऱ्यांनी त्यांच्या अनुभवाचे रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्राकडून प्राप्त मुळ प्रमाणपत्र व तहसिलदार यांचेकडील प्रमाणपत्र कागदपत्रांच्या पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक राहिल.
- ५.२६.३ प्रस्तुत जाहिरातीमधील ज्या पदांकरिता टंकलेखनाची (मराठी व इंग्रजी) परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे अशा पदांच्या नियुक्तिकरिता अंशकालीन पदवीधर / पदविकाधारक कर्मचारी उमेदवारांकडे अर्ज करतेवेळी सदर अर्हता उपलब्ध नसल्यास महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण -१११४ / प्र. क्र.२०० /१६-अ दिनांक ०४/०९/२०१५ अन्वये अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक कर्मचारी या घटकातील उमेदवारांना सदर परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी अशा पदांच्या नियुक्तीच्या दिनांकापासून २ वर्षांचा कालावधी देण्यात येईल.

५.२७ आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक आरक्षण :-

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील (ईडब्ल्यूएस) उमेदवारांकरिता महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय राआधो-४०१९ /प्र.क्र. ३१/१६अ दिनांक १२/०२/२०१९ व दिनांक ३१/०५/२०२१ अन्वये आरक्षण लागू राहिल. त्याचप्रमाणे आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाकरिता आरक्षणाच्या संदर्भात सदर शासन निर्णयाच्या तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यात येईल. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतर्गत आरक्षणाचा लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांनी दि. ०१ एप्रिल २०२५ नंतर सक्षम प्राधिकाऱ्याने निर्गमित केलेले प्रमाणपत्र अर्ज करतेवेळी सादर (अपलोड) करणे आवश्यक राहिल.

५.२८ टंकलेखन अर्हता धारण करण्यापासून तात्पुरती सूट: -

प्रस्तुत जाहिरातीमधील ज्या पदांकरिता टंकलेखनाची (मराठी व इंग्रजी) परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे अशा पदांच्या नियुक्तिकरिता स्वातंत्र्य सैनिकांचे नामनिर्देशित पाल्य या घटकातील उमेदवारांकडे अर्ज करतेवेळी सदर अर्हता उपलब्ध नसल्यास महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण -१११४ / प्र. क्र.२०० /१६-अ, दि.०४/०९/२०१५ अन्वये स्वातंत्र्य सैनिकांचे नामनिर्देशित पाल्यांना सदर परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी अशा पदांवरील नियुक्तीच्या दिनांकापासून २ वर्षांचा कालावधी देण्यात येईल.

६. पदाच्या निवडीसाठी कार्यपध्दती, आवश्यक कागदपत्रे तसेच महत्वाच्या अटी व शर्ती :-

- ६.१ प्रस्तुत जाहिरातीमधील कोणत्याही पदांसाठी अर्ज करणारा उमेदवार हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा व त्यांचेकडे महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास प्रमाणपत्र असणे आवश्यक आहे.
- ६.२ आरक्षणविषयक कोणतेही लाभ अनुज्ञेय ठरविण्यासाठी उमेदवार महाराष्ट्र राज्याचा सर्वसाधारण रहिवासी असणे व अर्जाव्दारे सुस्पष्ट दावा करणे अनिवार्य आहे.
- ६.३ महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.रिपभ/प्र.क्र.६६/२०११/ई-१० दिनांक २७ जून २०११ नुसार, उमेदवारांकडे अधिवास प्रमाणपत्र (**Domicile Certificate**) उपलब्ध नसल्यास त्यांनी त्यांचा जन्म महाराष्ट्र राज्यात झाला असल्याचा जन्म दाखला (**Birth Certificate**) सादर (अपलोड) करणे आवश्यक आहे. अशा प्रकरणात अधिवास प्रमाणपत्राची अट लागू राहणार नाही. सदर उमेदवारांकडे अधिवास प्रमाणपत्र तसेच जन्म दाखला उपलब्ध नसल्यास, परीक्षार्थीने आपला शाळा / महाविद्यालय सोडल्याचा दाखला सादर (अपलोड) करणे आवश्यक राहिल. तथापि, सदर शाळा / महाविद्यालय सोडल्याच्या दाखल्यामध्ये त्या उमेदवाराचा जन्म महाराष्ट्र राज्यात झाला असल्याची नोंद असणे आवश्यक आहे, अशा प्रकरणात देखील अधिवास प्रमाणपत्राची आवश्यकता असणार नाही. ज्या उमेदवारांचा जन्म महाराष्ट्र राज्यात झाला नसेल परंतु महाराष्ट्र राज्यातील रहिवास सलग १५ वर्षे व त्यापेक्षा अधिक कालावधीचा आहे, अशा परीक्षार्थी / उमेदवारांसाठी अधिवास प्रमाणपत्र (**Domicile Certificate**) आवश्यक राहिल. अशा प्रकारची प्रमाणपत्रे अर्ज सादर करतेवेळी अपलोड करणे आवश्यक राहिल.
- ६.४ महाराष्ट्र- कर्नाटक विवादीत सीमा भागातील मराठी भाषीक उमेदवार (शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक मकसी-१००७/प्र.क्र.३६/का.३६, दिनांक १० जुलै, २००८) केवळ "अराखीव-सर्वसाधारण" पदांवरील नेमणुकीसाठी पात्र असतील. सदर सीमा भागातील महाराष्ट्र शासनाने दावा केलेल्या ८६५ गावातील मराठी भाषीक उमेदवार संबंधीत पदांच्या सेवाभरती नियमातील सर्व अटी व शर्तीची पूर्तता करित असल्यास, त्यांना सदर गावातील १५ वर्षांचे रहिवासी असल्याचा सक्षम प्राधिकार्याचा विहित नमुन्यातील दाखला अर्ज करतेवेळी सादर (अपलोड) करणे अनिवार्य आहे.
- ६.५ उमेदवाराने ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज करतांना प्रोफाईल मध्ये नमुद संपुर्ण नाव भरती प्रक्रियेच्या सर्व टप्प्यावर, म्हणजेच अर्ज, प्रवेश प्रमाणपत्र, निकाल प्रक्रिया, निवड तसेच नेमणूक इत्यादी ठिकाणी वापरले जात असल्यामुळे सदर रकाना भरतांना अत्यंत काळजी घेण्यात यावी. प्रोफाईलमध्ये व पर्यायाने भरती प्रक्रियेकरीता विचारात घेण्यात आलेला सदर तपशिल नंतर बदलण्याची विनंती कोणत्याही परिस्थितीत विचारात घेतली जाणार नाही.
- ६.६ ऑनलाईन अर्ज करण्याची प्रक्रिया संपुष्टात आल्यानंतर सदर अर्जाची प्रत **Download** करण्याची सुविधा उपलब्ध राहणार नाही याची उमेदवारांनी नोंद घ्यावी. त्याकरिता उमेदवाराने ऑनलाईन अर्जात भरलेल्या माहितीची **PDF** फाईल **Download** करून ठेवावी, सदर अर्जाची प्रत पदभरती प्रक्रिया पूर्ण होईपर्यंत जतन करून ठेवावी. सदर माहितीची प्रत **Download** न केल्यास/हरविल्यास / गहाळ झाल्यास विद्यापीठ त्यास जबाबदार राहणार नाही.
- ६.७ उमेदवाराने ऑनलाईन भरलेल्या माहितीच्या आधारे त्यास ऑनलाईन परीक्षेकरीता बसण्यास परवानगी देण्यात येईल. त्यामुळे उमेदवार परीक्षा उत्तीर्ण झाला तरी आवश्यक ती शैक्षणिक व इतर अर्हता असल्याशिवाय व आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्याशिवाय उमेदवार निवडीस पात्र

ठरणार नाही. ऑनलाईन परीक्षेत गुणानुक्रमे पात्र ठरलेल्या उमेदवारांच्या अपलोड करण्यात आलेली कागदपत्रे / प्रमाणपत्रांच्या मुळ प्रती नियुक्ती पूर्वी दस्तऐवज पडताळणीच्या वेळेस तपासण्यात येतील. आवश्यक व मुळ कागदपत्रे / प्रमाणपत्रे सादर न केल्यास उमेदवारास अपात्र ठरविण्यात येईल. निव्वळ परीक्षेसाठी अर्ज सादर केल्यास व तदनंतर उमेदवाराजवळ आवश्यक मुळ दस्तऐवज /प्रमाणपत्रे नसल्यास किंवा ती संदिग्ध स्वरूपाची दिसून आल्यास अशा उमेदवारास संबंधित पदाच्या निवड/नियुक्ती करीता अपात्र ठरविण्यात येईल. कागदपत्रांची पूर्ण छाननी व आवश्यक तेथे व्यावसायिक चाचणी परीक्षेनंतर उमेदवारांची गुणवत्तेच्या आधारे सामाजिक / समांतर आरक्षण निहाय निवड केली जाईल. उमेदवारांनी ऑनलाईन अर्जात भरलेली माहिती व अपलोड करण्यात आलेले कागदपत्रे / प्रमाणपत्रे पदभरती प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर चुकीचे / अपरिपूर्ण / शैक्षणिक व इतर आवश्यक बाबींची पूर्तता करीत नसल्याचे अथवा खोटी / संदिग्ध स्वरूपाची आढळल्यास उमेदवारांची संबंधित पदाची उमेदवारी रद्द करण्यात येईल व त्यामुळे होणाऱ्या सर्व परिणामास उमेदवार स्वतः जबाबदार राहिल. निवड प्रक्रियेच्या संदर्भात सर्व अधिकार विद्यापीठाने राखून ठेवले आहेत.

- ६.८ प्रस्तुत प्रक्रियेत ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज भरावयाचे असल्याने आवश्यक प्रमाणपत्रे / कागदपत्रे / फोटो / सही इत्यादी सुस्पष्टपणे दिसतील अशा पध्दतीने स्कॅन करून अपलोड करण्याची जबाबदारी उमेदवाराची राहिल. उमेदवाराने त्याकरिता माहिती भरतांना अचूक / खरी / जी कागदपत्रे व प्रमाणपत्रे उपलब्ध आहेत, त्या आधारेच माहिती भरावी. चुकीची / खोटी / दिशाभूल करणारी / अन्य इसमाची अथवा नंतर उशीराने प्राप्त होणारी कागदपत्रे / प्रमाणपत्रांची माहिती भरल्यास तसेच भविष्यात तशी बाब निदर्शनास आल्यास अथवा अशा उमेदवाराची निवड झाल्यास त्यांची निवड रद्द करण्यात येईल व विद्यापीठाची फसवणूक केल्याप्रकरणी संबंधीतांवर गुन्हा दाखल करण्यात येईल, याची उमेदवाराने गांभीर्यपूर्वक नोंद घ्यावी.
- ६.९ शासकीय/ निमशासकीय/ शासन मान्यताप्राप्त शैक्षणिक संस्था/शासन अनुदानित संस्था/ जिल्हा परिषद/ विद्यापीठ/ शासन अंगीकृत उपक्रम सेवेतील कर्मचाऱ्यांनी त्यांचे अर्ज त्यांच्या नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांना लेखी पुर्वसुचना देवून भरावेत. तसेच अर्जदाराने त्यांच्या सध्याच्या नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांचे ना-हूरकत प्रमाणपत्र अर्ज करतेवेळी सादर (अपलोड) करणे बंधनकारक राहिल.
- ६.१० उमेदवारांनी उपरोक्त पदासाठी केलेल्या अर्जासंदर्भात विद्यापीठ अथवा विद्यापीठ सलंगीत कुठल्याही कार्यालयाकडे कोणतीही चौकशी/पत्रव्यवहार करू नये. अशी चौकशी/पत्रव्यवहार विचारात घेतला जाणार नाही, याची उमेदवारांनी नोंद घ्यावी.
- ६.११ निवड प्रक्रियेच्या कुठल्याही टप्प्यावर अयशस्वी ठरलेल्या उमेदवाराच्या बाबतीत कोणताही पत्र व्यवहार विद्यापीठामार्फत केला जाणार नाही, किंवा उमेदवाराने केलेला कोणताही पत्र व्यवहार विचारात घेतला जाणार नाही.
- ६.१२ काही अनपेक्षित कारणामुळे परीक्षेच्या वेळापत्रकात बदल झाल्यास अथवा परीक्षा स्थगित वा रद्द झाल्यास त्याबाबत उमेदवारांना विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर (www.mafsu.ac.in) सूचनेद्वारे कळविण्यात येईल. निवडप्रक्रियेचे काळात वेळोवेळी संकेतस्थळास भेट देऊन अद्यावत माहिती प्राप्त करणे ही उमेदवाराची जबाबदारी राहिल.
- ६.१३ उमेदवारांचे ऑनलाईन प्रवेशपत्र, उमेदवारांना परीक्षेत मिळालेले गुण इ. माहिती विद्यापीठ संकेतस्थळावर (www.mafsu.ac.in) उपलब्ध करण्यात येईल. तसेच, मूळ प्रमाणपत्रांच्या छाननी नंतर उमेदवारांची अंतिम निवड यादी विद्यापीठ संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात येईल.

- ६.१४ उमेदवाराने अर्ज केला अथवा विहित अर्हता धारण केली म्हणजे त्यास ऑनलाईन परीक्षेस बोलविण्याचा अथवा नियुक्तीचा हक्क प्राप्त झाला असा दावा उमेदवारास करता येणार नाही. तसेच केवळ परीक्षा प्रक्रियेमध्ये प्रविष्ट किंवा उत्तीर्ण झाले, किंवा गुणवत्ता यादीत नाव आले, दस्ताऐवजांची पडताळणी झाली किंवा व्यावसायिक चाचणी झाली म्हणून उमेदवारास निवड व नियुक्तीचा हक्क सांगता येणार नाही.
- ६.१५ पदभरती प्रक्रियादरम्यान वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या शासन निर्णय/शासन परिपत्रक / शुध्दीपत्रक/ शासन अधिसूचना या नुसार पदभरती प्रक्रियेमध्ये बदल होवू शकतो.
- ६.१६ काही अपरिहार्य कारणाने परीक्षा किंवा भरती प्रक्रिया स्थगित झाल्यास किंवा रद्द झाल्यास त्याबाबत अर्जदारास आवेदन / परीक्षा शुल्कासंबंधी अथवा निवड प्रक्रियेसंबंधी किंवा नियुक्ती करीता कोणताही दावा करता येणार नाही. परीक्षेचा प्रकार, पदांची संख्या, सामाजीक व समांतर आरक्षण यात बदल करणे, भरतीच्या कोणत्याही अटी व शर्तीमध्ये कोणत्याही स्तरावर बदल करणे, परीक्षा स्थगित करणे अथवा रद्द करणे, भरतीप्रक्रियेत अशंत: बदल करणे अशा प्रकरणी विद्यापीठाचा निर्णय अंतिम व बंधनकारक राहिल.
- ६.१७ उमेदवार निवड यादीनुसार नियुक्तीस पात्र ठरत असल्यास संबंधित उमेदवाराने वैद्यकियदृष्ट्या सक्षम असल्याचे जिल्हा शासकिय रुग्णालयाकडून प्राप्त वैद्यकिय प्रमाणपत्र विद्यापीठास सादर करणे अनिवार्य राहिल. सदर प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्यानंतर संबंधित पदाच्या नियुक्तीकरिता उमेदवार पात्र ठरत असल्याचे अभिप्राय नोंदवीले असल्यास सदर उमेदवारास नियुक्ती देण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.
- तसेच पूर्वचारित्र्य व वर्तणूक (पोलीस चौकशी) याबाबत समाधानकारक तपासणी अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर उमेदवारास नियुक्ती देण्यात येईल. पूर्वचारित्र्य व वर्तणूक तपासणी अहवाल आक्षेपार्ह असल्यास संबंधित उमेदवारास नियुक्ती देण्यात येणार नाही. अशा प्रकरणी सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक क्रमांक अप १०१२/ प्र.क्र.६३/१६-अ दिनांक २६ ऑगस्ट, २०१४ मधील मार्गदर्शक सुचनांनुसार कार्यवाही करून योग्य तो निर्णय घेतला जाईल.
- ६.१८ आरक्षित मागास प्रवर्गाचा दावा करणाऱ्या उमेदवारांना संबंधित प्रवर्गाचे सक्षम प्राधिकाऱ्याने निर्गमित केलेले जात प्रमाणपत्र (Caste Certificate) व उपलब्ध असल्यास जात वैधता प्रमाणपत्र (Validity Certificate) ऑनलाईन अर्ज सादर करतांना अपलोड करणे आवश्यक आहे.
- ६.१९ निवडीस पात्र ठरणाऱ्या उमेदवाराने जात वैधता प्रमाणपत्र उपलब्ध नसल्यास, सामान्य प्रशासन विभाग शासन परिपत्रक क्र. सीबीसी १०/२००४/प्र.क्र. ५७०/मावक ५ दिनांक ५ मार्च, २००५ व शासन निर्णय क्रमांक बीसीसी- २०११/प्र.क्र.१०६४/२०११/१६-ब दिनांक १२ डिसेंबर २०११ मधील तरतूदीनुसार, याचिका क्र.२१३६/२०११ व अन्य याचिकांवर मा. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाने दि.२५.८.२०११ रोजी दिलेल्या आदेशाच्या विरोधात मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली येथे दाखल केलेल्या एसएलपी मधील आदेशाच्या अधीन राहून तात्पुरते नियुक्ती आदेश निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून ०६ महिन्यांचे आत जात वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य आहे, अन्यथा त्यांची नियुक्ती पूर्वलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात येईल.
- ६.२० दैनंदिन विद्यापीठ/शासकीय कामकाजात मराठी भाषेचा वापर बंधनकारक असल्याने मराठी भाषेचे ज्ञान आवश्यक आहे. माध्यमीक शालांत परिक्षेत मराठी आणि हिंदी भाषा विषयाचा समावेश नसल्यास निवड झालेल्या उमेदवारांनी प्रचलित शासन निर्णयानुसार मराठी आणि हिंदी भाषा परीक्षा विहित कालावधीत उत्तीर्ण होणे बंधनकारक राहिल.

- ६.२१ महाराष्ट्र नागरी सेवा (संगणक हाताळणी/ वापरबाबतचे ज्ञान आवश्यक ठरविण्याबाबत) नियम १९९९ मधील तरतुदीनुसार, तसेच शासन निर्णय - सामान्य प्रशासन विभाग- प्रशिक्षण २००० /प्र.क्र.६१/२००१/३९ दि. १९.०३.२००३, शासन निर्णय, माहिती व तंत्रज्ञान विभाग क्रमांक मातंसं-२०१२/प्र.क्र.२७७/३९ दि.०४.०२.२०१३, शासन पूरकपत्र क्रमांक-मातंसं-२०१२/प्र.क्र. २७७/३९ दिनांक ०८.०१.२०१८ व १६.०७.२०१८ अन्वये शासनाने वेळोवेळी आवश्यक ठरविलेली संगणक अर्हता धारण करणे (संगणक हाताळणीबाबतची प्रमाणपत्र परीक्षा) अनिवार्य राहिल.
- ६.२२ नियुक्ती होणाऱ्या उमेदवारास वित्त विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अनियो १००५/१२६/सेवा-४ दिनांक ३१ ऑक्टोबर २००५ नुसार व वित्त विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अनियो-२०१२/प्र.क्र.९६/१२६/सेवा-४, दिनांक २७ ऑगस्ट २०१४, कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग, मपवि-२१७/प्र.क्र.३५/माफसु, दिनांक २९ सप्टेंबर २०१८, शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक रानियो-२०२२/प्र.क्र.३४/सेवा-४ दिनांक २० एप्रिल २०२३ व वित्त विभाग, शासन शुद्धिपत्रक क्रमांक रानिप्र-२०२३/प्र.क्र.५७/सेवा-४ दिनांक ३० मे २०२४ नुसार लागू करण्यात आलेली नवीन परिभाषित अंशदान निवृत्तीवेतन योजना/राष्ट्रीय पेंशन योजना (New Defined Contributory Pension Scheme/National Pension Scheme) लागू राहिल. अशा उमेदवारांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतनाचे अंशराशिकरण) नियम १९८४ आणि सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधि योजना लागू राहणार नाही. तथापि, विद्यापीठातील नवीन नियुक्ती स्वीकारण्यापूर्वी उमेदवार सेवानिवृत्ती वेतनाह आस्थापनेवर कार्यरत असल्यास व त्यास जुनी निवृत्ती वेतन योजना लागू असल्यास अशा उमेदवारांची पूर्वीची सेवा विद्यापीठ / शासन नियमानुसार अटी व शर्तीची पूर्तता होत असल्यास जुन्या निवृत्ती वेतन योजनेकरिता ग्राह्य धरण्यात येईल.
- ६.२३ एका उमेदवारास एका पदासाठी एकच अर्ज करता येईल, कोणत्याही उमेदवाराने एकाच पदासाठी एकापेक्षा जास्त वेळेस अर्जाची नोंदणी केली असल्यास त्यामधील अर्जाचे शुल्क भरल्याची विवरणे समान असल्यास फक्त शेवटची नोंदणी ग्राह्य धरण्यात येईल व इतर नोंदणी झालेल्या अर्जाचे शुल्क जप्त करण्यात येईल.
- ६.२४ भरती प्रक्रिये संबंधी वेळोवेळी देण्यात येणाऱ्या सूचना विद्यापीठाच्या (www.mafsu.ac.in) संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात येतील. उमेदवाराने वेळोवेळी संकेतस्थळावरील (www.mafsu.ac.in) सुचनांचे अवलोकन करणे अपेक्षित आहे.
- ६.२५ पदभरतीची प्रक्रिया अत्यंत तर्कशुद्ध व पारदर्शक पध्दतीने गुणवत्तेच्या आधारे पार पाडली जाते. त्यामुळे उमेदवारांनी कोणत्याही प्रलोभनास बळी पडू नये.
- ६.२६ निवड झालेल्या उमेदवाराची महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ नागपुर अंतर्गत विद्यापीठ मुख्यालय, घटक पशुवैद्यकीय, दुग्ध तंत्रज्ञान, मत्स्यविज्ञान महाविद्यालये, पशुपैदास प्रक्षेत्रे आणि वन्यजीव संशोधन व प्रशिक्षण केंद्र, गोरेवाडा यापैकी कुठल्याही आस्थापनेवर नियुक्ती करण्यात येईल.

७ पात्रता :

७.१ भारतीय नागरिकत्व

७.२ वयोमर्यादा : उमेदवाराची कमान व कमाल वयोमर्यादा गणण्यासाठी अर्ज स्विकारण्याचा अंतिम दिनांक २० मार्च, २०२६ ग्राह्य धरण्यात येईल.

किमान वयोमर्यादा - १८ वर्ष

कमाल वयोमर्यादा - खालीलप्रमाणे राहिल.

अ.क्र.	प्रवर्ग	कमाल वयोमर्यादा (वर्षे)
१	अराखीव	३८ वर्षे
२	मागासवर्गीय / आर्थिक दुर्बल घटक / अनाथ	४३ वर्षे
३	दिव्यांग	४५ वर्षे
४	माजी सैनिक	अराखीव प्रवर्गातील माजी सैनिक ३८ वर्षे + सशस्त्र दलात केलेली सेवा + ३ वर्षे मागास प्रवर्गातील माजी सैनिक ४३ वर्षे + सशस्त्र दलात केलेली सेवा + ३ वर्षे
५	माजी सैनिक (दिव्यांग)	४५ वर्षे
६	प्राविण्य प्राप्त खेळाडू	४३ वर्षे
७	प्रकल्पग्रस्त	४५ वर्षे
८	भूकंपग्रस्त	४५ वर्षे
९	अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक कर्मचारी	५५ वर्षे
१०	स्वातंत्र्य सैनिकाचे नामनिर्देशित पाल्य	४५ वर्षे

टीप: १. प्रस्तुत जाहिरातीमध्ये ज्या पदांकरिता अनुभवाची अट विहित करण्यात आलेली आहे, अशा पदांकरिता आवश्यक असलेल्या अनुभवाच्या कालावधी इतकी कमाल वयोमर्यादेची सूट फक्त शासन सेवेत कार्यरत असलेल्या कर्मचाऱ्यांना लागू राहिल.

२. महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ अंतर्गत कार्यरत कर्मचाऱ्यांना जाहिरातीमधील कुठल्याही पदाकरिता कमाल वयोमर्यादेची अट लागू राहणार नाही.

८. परीक्षेचे स्वरूप व आनुषंगिक सूचना :-

८.१ लिपिकवर्गीय पदे - वरिष्ठ लिपिक, लिपिक नि टंकलेखक, कनिष्ठ भांडारपाल.

मराठी / इंग्रजी / सामान्य ज्ञान/ बौद्धिक चाचणी		परीक्षा कालावधी
एकूण प्रश्न	एकूण गुण	
१००	२००	१२० मिनिटे

८.२ इतर पदे - अधिदान व लेखाधिकारी, सहाय्यक प्रक्षेत्र व्यवस्थापक (पशुवैद्यकीय), अधिष्ठाता यांचे तांत्रिक अधिकारी (पशुवैद्यकशास्त्र), रुग्णालय चिकित्सक, सहाय्यक व्यवस्थापक (गुण नियंत्रण), प्लांट ऑपरेटर (दुग्ध प्रक्रिया), शस्त्रक्रियागृह तंत्रज्ञ, वरिष्ठ ग्रंथालय सहाय्यक, दुग्धशाळा सहाय्यक, क्ष-किरण तंत्रज्ञ, पशुचिकित्सा प्रयोगशाळा सहाय्यक (VLDA), रुग्णालय तंत्रज्ञ, शस्त्रक्रियागृह सहाय्यक, प्रक्षेत्र सहाय्यक, वरिष्ठ यांत्रिक, बॉयलर ऑपरेटर, प्राणीसंग्रहालय तंत्रज्ञ (क्युरेटर), क्युरेटर तथा स्पेसिमन टेक्निशियन, प्रयोगशाळा सहाय्यक (पशुवैद्यकीय आणि दुग्ध तंत्रज्ञान), प्रयोगशाळा सहाय्यक (मत्स्य विज्ञान), कनिष्ठ ग्रंथालय सहाय्यक, मपमविवि/शिक्षकेत्तर/जाहिरात

औषध भांडारपाल, कनिष्ठ यांत्रिक (यांत्रिकी व शीतकरण), ग्रंथालय परिचर, प्रयोगशाळा परिचर, ब्रणोपचारक, विजतंत्री, विस्तार प्रशिक्षण व प्रदर्शन सहाय्यक, कनिष्ठ यंत्रज्ञ तथा तारतंत्री आणि पशुधन सहाय्यक.

मराठी/ इंग्रजी / सामान्य ज्ञान / बौद्धिक चाचणी		तांत्रिक अभ्यासक्रम		एकूण गुण		परीक्षेचा कालावधी
प्रश्न	गुण	प्रश्न	गुण	प्रश्न	गुण	
६०	१२०	४०	८०	१००	२००	१२० मिनिटे

८.३ कौशल्याधारित पदे -वाहनचालक / रुग्णवाहिका चालक, ट्रॅक्टर ड्रायव्हर / मशीन ऑपरेटर

मराठी/ इंग्रजी/सामान्य ज्ञान/ बौद्धिक चाचणी		परीक्षेचा कालावधी	व्यावसायिक चाचणी	
प्रश्न	गुण		गुण	एकूण गुण
६०	१२०	९० मिनिटे	८०	२००

८.४ परिक्षेचा अभ्यासक्रम :- परिशिष्ट 'क' मध्ये विस्तृतरीत्या दर्शविलेला आहे.

८.५ परीक्षा पद्धती :-

- ८.५.१ परीक्षा ही संगणक आधारीत ऑनलाईन (Computer Based) पद्धतीने घेण्यात येईल. परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिका वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या असतील. प्रश्नपत्रिकेतील प्रत्येक प्रश्न ०२ गुणांचा राहिल.
- ८.५.२ सामान्य प्रशासन विभाग शासन निर्णय क्रमांक प्रानिमं १२२२ / प्र.क्र. ५४ / का.१३- अ दि. ०४ मे २०२२ मधील तरतुदीनुसार संवर्ग क्र. १ ते ३५ या पैकी कुठल्याही पदाकरीता मुलाखती घेण्यात येणार नाहीत. उमेदवाराची निवड ऑनलाईन परीक्षा आणि व्यावसायिक चाचणी (आवश्यक असलेल्या पदांकरिता) मधील प्राप्त गुणांच्या आधारे करण्यात येईल.
- ८.५.३ उमेदवारांची निवडसूची तयार करणेसाठी सामान्य प्रशासन विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक एसआरव्ही- १०९७/प्र.क्र.३१ /९८/१६-अ दिनांक १६ मार्च १९९९ आणि सामान्य प्रशासन विभाग शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक संकीर्ण-१११९/प्र.क्र. ३९/१६-अ दिनांक १९ डिसेंबर २०१८ तसेच सामान्य प्रशासन विभाग शासन निर्णय क्रमांक प्रानिमं-१२२२/प्र.क्र.५४/का.१३-अ दिनांक ४ मे २०२२, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक क्र. राआधो ४०२४/प्र.क्र. १४/१६-अ दिनांक २५ जानेवारी, २०२४ मधील धोरणानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.
- ८.५.४. पात्रता यादीमध्ये अंतर्भाव होण्यासाठी, उमेदवारांनी ऑनलाईन परीक्षेमध्ये **एकूण गुणांच्या किमान ४५ टक्के गुण प्राप्त करणे आवश्यक राहिल.**
- ८.५.५ निवडसूची तयार करतांना उमेदवारांना समान गुण मिळाल्यास उमेदवारांचा गुणवत्ताक्रम हा महाराष्ट्र शासन सामान्य प्रशासन विभाग निर्णय क्रमांक प्रानिमं-१२२२/प्र.क्र.५४/का.१३-अ दिनांक ०४ मे २०२२ मध्ये नमूद निकषांच्या आधारे लावला जाईल.

८.५.६ प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नाबाबत उमेदवारास काही हरकत असल्यास, प्रति प्रश्न रुपये २००/- इतके शुल्क आकारले जाईल. सदर हरकतीकरिता उमेदवारास www.mafsu.ac.in येथे लॉगिन विंडो उपलब्ध करून देण्यात येईल.

८.५.७ कौशल्य आधारित पदाकरीता (उदा. वाहनचालक / रुग्णवाहिका चालक, ट्रॅक्टर ड्रायव्हर / मशीन ऑपरेटर) कौशल्य / व्यावसायिक चाचणी देणे बंधनकारक असून कौशल्य / व्यावसायिक चाचणीचे गुण अधिक ऑनलाईन स्पर्धा परीक्षेचे गुण एकत्रित करून गुणवत्ता यादी तयार करण्यात येईल.

- परीक्षा ही ऑनलाईन (Computer Based) पध्दतीने घेण्यात येणार असल्याने प्रत्येक सत्राच्या प्रश्नपत्रिका स्वतंत्रपणे उपलब्ध केल्या जाणार असून आवश्यकतेनुसार एकाच दिवशी एकापेक्षा जास्त सत्रांमध्ये किंवा अनेक दिवसात एका पेक्षा जास्त सत्रांमध्ये परीक्षा आयोजित करण्यात येवू शकतात. त्यामुळे, सत्र १ ते अंतिम सत्र यामधील प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व त्याची काठिण्यता तपासण्यात येऊन त्याचे सामान्यीकरण (Normalization) सुयोग्य पध्दतीने करण्यात येईल व त्या आधारे गुणांक निश्चित करून निकाल जाहीर करणेत येईल. सामान्यीकरणाची (Normalization) पद्धत/सूत्र सर्व परिक्षार्थी यांना बंधनकारक राहिल, याची सर्व उमेदवारांनी नोंद घ्यावी. सामान्यीकरण प्रक्रियेचे सूत्र (Normalization Method Formula) जाहिरातीसोबत जोडण्यात येत आहे.

८.५.८ Groupwise Time Setter:

बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ ऑनलाईन परीक्षेमध्ये प्रत्येक विषयामधील सोपे, मध्यम व कठीण प्रश्न गटामध्ये अंतर्भूत करून त्यानुसार प्रत्येक गटासाठी वेळ निश्चित करून त्याप्रमाणे ग्रुप लेवल टायमरची अंमलबजावणी करण्यात येईल ग्रुप लेवल टायमर बाबत सूचना जाहिराती सोबत जोडण्यात येत आहे.

९. विहित कागदपत्रे/प्रमाणपत्रे सादर (Upload) करणे :-

९.१ प्रोफाइलद्वारे केलेल्या विविध दाव्यांच्या अनुषंगाने आवश्यक कागदपत्रे PDF फाईल फॉर्मॅट मध्ये अर्ज करताना सादर (अपलोड) करावीत.

अ. क्र.	प्रमाणपत्रे / कागदपत्रे
०१.	महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असल्याचा पुरावा (अधिवास प्रमाणपत्र /जन्म दाखला/ शाळा किंवा महाविद्यालय सोडल्याचा दाखला ज्यामध्ये जन्माचे ठिकाण नमुद आहे). (Age, Nationality & Domicile Certificate/ Birth Certificate/ School or College Leaving Certificate showing the place of birth)
०२.	अर्जातील नावाचा पुरावा (एस.एस.सी. अथवा तत्सम शैक्षणिक अर्हतेचे प्रमाणपत्र)
०३.	वयाचा पुरावा (एस.एस.सी. बोर्ड सर्टिफिकेट/ जन्म दाखला)
०४.	शैक्षणिक अर्हतेचा पुरावा
०५.	सामाजिकदृष्ट्या मागासवर्गीय असल्याबाबतचा पुरावा (जात / जातवैधता प्रमाणपत्र)
०६.	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक असल्याबाबतचा पुरावा
०७.	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग असल्याबाबतचा पुरावा (जात / जातवैधता प्रमाणपत्र)
०८.	अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास वैध असणारे नॉन क्रिमीलेयर (NCL) प्रमाणपत्र
०९.	पात्र दिव्यांग व्यक्ती असल्याचा पुरावा आणि वैश्विक ओळखपत्र (UDID)
१०.	पात्र माजी सैनिक असल्याचा पुरावा (जिल्हा सैनिक बोर्ड)

अ. क्र.	प्रमाणपत्रे / कागदपत्रे
११.	खेळाडू आरक्षणासाठी पात्र असल्याचा पुरावा
१२.	अनाथ आरक्षणासाठी पात्र असल्याचा पुरावा
१३.	प्रकल्पग्रस्त आरक्षणासाठी पात्र असल्याचा पुरावा
१४.	भूकंपग्रस्त आरक्षणासाठी पात्र असल्याचा पुरावा
१५.	अंशकालीन पदवीधर/ पदविका धारक कर्मचारी आरक्षणासाठी पात्र असल्याचा पुरावा
१६.	नावात बदल झाल्याचा पुरावा (महाराष्ट्र राजपत्र / महिला विवाहित असल्यास विवाह नोंदणी प्रमाणपत्र)
१७.	टंकलेखन प्रमाणपत्र (मराठी व इंग्रजी)
१८.	स्वातंत्र्य सैनीकाचे नामनिर्देशित पाल्य असल्याचा पुरावा
१९.	आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांचे पाल्य असल्याचा पुरावा
२०.	महाराष्ट्र - कर्नाटक सीमा भागातील महाराष्ट्र शासनाने दावा केलेल्या ८६५ गावातील मराठी भाषिक उमेदवारांना सक्षम प्राधिकाऱ्याने निर्गमित केलेला रहिवासी दाखला
२१.	लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापत्र
२२.	संगणक अर्हता प्रमाणपत्र
२३.	अनुभव प्रमाणपत्र
२४.	विहित मार्गाने अर्ज केल्याबाबतचे कार्यालय प्रमुखाचे ना हरकत प्रमाणपत्र (NOC)

- ९.२ मागासवर्गीय, आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक, खेळाडू, दिव्यांग, माजी सैनिक, अनाथ तसेच प्रकल्पग्रस्त, भूकंपग्रस्त व अंशकालीन पदवीधर / पदविकाधारक कर्मचारी यांनी आरक्षणाच्या दाव्यांच्या अनुषंगाने प्रमाणपत्रे/कागदपत्रे तसेच आवश्यक असलेली इतर कागदपत्रे/प्रमाणपत्रे सादर (अपलोड) केल्याशिवाय अर्ज स्वीकृत केला जाणार नाही.
- ९.३ महाराष्ट्र शासन सामान्य प्रशासन विभाग दि. २८/०५/२००५ रोजीची अधिसूचना व महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम २००५ च्या अंमलबजावणी बाबत शासन परिपत्रक क्र. एसआरव्ही २००० / प्र. क्र. १७ / २००० / १२ दिनांक ०१/०७/२००५ मधील निर्देशानुसार लहान कुटुंब असल्याबाबत विहित नमुन्यातील प्रतिज्ञापत्र सादर करणे आवश्यक आहे. (अविवाहित अर्जदाराने सुद्धा सादरचे प्रतिज्ञापत्र सादर करणे बंधनकारक असून त्यामध्ये त्याने/तिने लागू नाही असा शेरा नमूद करावा)

९.४ परीक्षा केंद्राची निवड :-

- ९.४.१ अर्ज सादर करताना परीक्षा केंद्राची निवड करणे आवश्यक आहे.
- ९.४.२ परीक्षा केंद्र बदलाबाबतची विनंती कोणत्याही परिस्थितीत अथवा कोणत्याही कारणास्तव मान्य करण्यात येणार नाही.
- ९.४.३ उमेदवारांनी निवड केल्यानंतर निवड केलेले परीक्षा केंद्र उपलब्ध करून देण्याकरिता दक्षता घेण्यात येईल. तथापी, काही कारणास्तव उमेदवारांच्या पसंतीचे परीक्षा केंद्र उपलब्ध करता न आल्यास नेमुन देण्यात आलेल्या परीक्षा केंद्रावर ऑनलाईन परीक्षा देणे उमेदवारास बंधनकारक राहिल.

९.५ आवेदन / परीक्षा शुल्क :-

- ९.५.१ खुल्या प्रवर्गाच्या उमेदवारासाठी रु. १०००/-
- ९.५.२ मागासवर्गीय/आ.दू. घटक/अनाथ/दिव्यांग प्रवर्गाच्या उमेदवारासाठी - रु. ९००/-
- ९.५.३ माजी सैनिक / दिव्यांग माजी सैनिकांना परीक्षा शुल्क आकारले जाणार नाही.

- ९.५.४ उपरोक्त परीक्षा शुल्का व्यतिरिक्त बँक चार्जेस तसेच त्यावरील देय कर अतिरिक्त असतील.
- ९.५.५ आवेदन / परीक्षा शुल्क ना परतावा (Non-Refundable) आहे. त्यामुळे कुठल्याही परिस्थितीत एकदा भरलेले परीक्षा शुल्क परत केले जाणार नाही.
- ९.५.६ उमेदवारास प्रसिध्द केलेल्या जाहिरातीमधील एकापेक्षा अधिक पदांकरीता अर्ज करावयाचे असल्यास अशा प्रत्येक पदांसाठी स्वतंत्र अर्ज सादर करुन त्यासाठी स्वतंत्र परीक्षा शुल्क भरणे बंधनकारक राहिल.
- ९.५.७ आवेदन / परीक्षा शुल्काचा भरणा खालील पध्दतीने करता येईल.
- आवेदन / परीक्षा शुल्काचा भरणा संगणक प्रणालीद्वारे उपलब्ध करुन दिलेल्या पेमेंट गेटवेच्या माध्यमातून क्रेडिट कार्ड, डेबिट कार्ड, उपलब्ध क्युआर कोड, युपीआय आयडी अथवा नेटबँकिंगद्वारे करता येईल.
  - आवेदन / परीक्षा शुल्काचा भरणा करताना बँक खात्यातून परीक्षा शुल्क रक्कमेची वजावट झाल्यानंतर शुल्काचा भरणा यशस्वीपणे झाला (Payment Successful) असल्याचा संदेश ऑनलाईन अर्जप्रणालीच्या पृष्ठावर प्रदर्शित झाल्याशिवाय व शुल्काची पावती तयार झाल्याशिवाय संकेतस्थळावरील संबंधित पृष्ठाच्या खात्यातून बाहेर (Log out) पडू नये.
  - आवेदन / परीक्षा शुल्काचा भरणा केल्यानंतर उमेदवाराला त्याच्या प्रोफाईलमध्ये परीक्षा शुल्क भरणा यशस्वी झाला आहे किंवा कसे? याची स्थिती (Status) लगेच अवगत होईल. खात्यातून लॉग आऊट (Log Out) होण्यापूर्वी परीक्षा शुल्क यशस्वीपणे भरले असल्याबाबत व बँकेकडून व्यवहार (Transaction) पूर्ण झाला असल्याबाबत खात्री करण्याची जबाबदारी उमेदवाराची आहे. तसेच सदर बँक व्यवहाराचा Transaction ID याची नोंद करून ठेवावी.
  - आवेदन / परीक्षा शुल्काचा भरणा यशस्वी न झाल्यास पुन्हा शुल्क भरण्याची कार्यवाही प्रस्तुत जाहिरातीच्या अनुषंगाने विहित दिनांक / विहित वेळेपूर्वीच करणे आवश्यक आहे, कोणत्याही कारणास्तव व्यवहार अयशस्वी ठरल्यास यासंदर्भातील तक्रारींची दखल घेतली जाणार नाही. विहित मुदतीत परीक्षा शुल्काचा भरणा करु न शकणाऱ्या उमेदवारांचा संबंधित भरती प्रक्रियेकरीता विचार केला जाणार नाही.
  - अर्ज सादर केल्यानंतर विहित मुदतीत परीक्षा शुल्क भरल्याशिवाय अर्ज विचारात घेतला जाणार नाही.
  - अर्ज भरण्याची व आवेदन / परीक्षा शुल्क भरण्याची अंतिम तारीख संगणकामार्फत निश्चित केली असल्याने पेमेंट गेटवे दिलेल्या तारखेला व वेळेला बंद होणार आहे. त्यामुळे परिक्षार्थी उमेदवारांनी मुदतीतच अर्ज व परीक्षा शुल्क भरणे बंधनकारक राहिल.

१०. दिव्यांग उमेदवार - लेखनिक व अनुग्रह कालावधी :-

- १०.१ महाराष्ट्र शासन, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक दिव्यांग-२०१९/ प्र.क्र.२००/ दि.क.२. दिनांक ५ ऑक्टोबर २०२१ नुसार तसेच दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधिल कलम २ (आर) नुसार लक्षणीय (Benchmark) दिव्यांग व्यक्तीच्या वर्गवारीमधील परिक्षार्थी यांना त्यांच्या मागणीप्रमाणे स्पर्धा परीक्षेसाठी लेखनिक नियुक्त करण्याची परवानगी देण्यात येईल तसेच इतर सोयी सवलती उपलब्ध करून देण्यात येतील.

- १०.२ दिव्यांगाचा लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवाराने निवड प्रक्रियेदरम्यान सक्षम प्राधिकाऱ्याचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. तसेच दिव्यांग प्रमाणपत्राबाबत महाराष्ट्र शासन, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. अप्रवि-२०१८ /प्र.क्र. ४६/आरोग्य-६ दिनांक १४/०९/२०१८ नुसार, दिव्यांगत्व तपासणी, मूल्यमापन व प्रमाणपत्र वितरणासाठी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येईल.
- १०.३ लक्षणीय (Benchmark) दिव्यांग उमेदवार प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्न वाचण्यास आणि / अथवा उत्तरे लिहिण्यास सक्षम नसल्याच्या कारणास्तव त्यास सदर ऑनलाईन परीक्षा देताना, स्वतःच्या लेखनीकाची मदत, खालील मुद्दा क्र. १०.९ व १०.१० च्या मर्यादेच्या अधीन राहून अनुज्ञेय आहे.
- १०.४ लक्षणीय (Benchmark) दिव्यांग उमेदवार प्रश्न पत्रिकेतील प्रश्न वाचण्यास आणि / अथवा उत्तरे लिहिण्यास सक्षम नसल्याच्या कारणास्तव त्यास मदतनिसाची मदत अनुज्ञेय आहे. मदतनीसाने दिव्यांग उमेदवारास केवळ प्रश्न वाचण्यास तसेच उमेदवाराचे उत्तर लिहिण्यास मदत करणे अपेक्षित आहे. मदतनीसाने प्रश्न वाचून दाखविल्यानंतर उमेदवाराने सांगितलेले उत्तर विहित ठिकाणी चिन्हांकित (Marking) करणे अपेक्षित आहे. उत्तराच्या निवडीबाबत मदतनिसाने कोणत्याही प्रकारे हस्तक्षेप / मार्गदर्शन / सुचना करू नये. लेखनिकाने परीक्षा कालावधीत प्रश्नोत्तराबाबत अथवा इतर कोणत्याही विषयाबाबत उमेदवाराशी चर्चा/गप्पा करू नयेत, तसेच इतर लेखनिक / उमेदवार यांचेशी बोलू नये.
- १०.५ लक्षणीय (Benchmark) दिव्यांग उमेदवाराने स्वतः व स्वखर्चाने लेखनीकाची व्यवस्था करणे आवश्यक आहे. उमेदवाराने स्वतः व्यवस्था केलेल्या लेखनिकाच्या गैरवर्तनाची जबाबदारी संबंधित उमेदवाराची राहिल. तसेच, लेखनिक व उमेदवार यांच्यामधील संभाषणामुळे परीक्षेची शांतता कोणत्याही प्रकारे भंग होणार नाही अथवा इतर उमेदवारांची एकाग्रता भंग होणार नाही, याची दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित उमेदवाराची राहिल.
- १०.६ महाराष्ट्र शासन, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक दिव्यांग-२०१९/ प्र.क्र.२००/ दि.क्र.२. दिनांक ५ ऑक्टोबर २०२१ मधील निर्देशांचे संबंधित उमेदवारांनी तंतोतंत पालन करणे बंधनकारक आहे. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. लक्षणीय (Benchmark) दिव्यांग उमेदवारास परीक्षेदरम्यान लेखनिकाची आवश्यकता असल्यास सदर शासन परिपत्रकासोबत संलग्न करण्यात आलेले Appendix -I व Appendix-II च्या विहित नमुन्यातील प्रमाणपत्रांची पूर्तता संबंधित उमेदवारांनी ऑनलाईन अर्ज भरतेवेळी सादर (अपलोड) करावयाची आहे.
- १०.७ लक्षणीय (Benchmark) दिव्यांग उमेदवार परीक्षेदरम्यान स्वतःचा लेखनिक वापरत असेल अशावेळी उपरोक्त शासन निर्णयात नमूद केलेल्या सर्व विहित पात्रता/निकषांची पूर्तता केली आहे असे स्वतः उमेदवार आणि लेखनिक दोघांनी हमीपत्र देणे बंधनकारक आहे. पुढे जर असे निदर्शनास आले की, त्याने/तिने वरील कोणतेही पात्रता/निकष पूर्ण केले नाही किंवा दडविले आहेत, अशा उमेदवाराचा निकाल विचारात न घेता, त्याचा अर्ज रद्द केला जाईल. मदतनीस कोणत्याही शाखेचा असू शकतो. दिव्यांग उमेदवारास मदतनीस (लेखनिक /वाचक) वापरण्याची परवानगी दिली असल्यास अशा परिस्थितीमध्ये मदतनीस (लेखनिक/वाचक) यांची शैक्षणिक पात्रता संबंधित पदांच्या परीक्षेकरिता असलेल्या किमान शैक्षणिक पात्रतेपेक्षा कमी असावी आणि उमेदवाराच्या शैक्षणिक पात्रतेपेक्षा एक टप्प्याने कमी असावी. तसेच, मदतनिसाने (लेखनिक / वाचक) स्वतःचे ओळखपत्र सोबत ठेवणे बंधनकारक आहे.

- १०.८ ऑनलाईन परीक्षे दरम्यान कोणत्याही टप्प्यावर लेखनिक स्वतंत्रपणे प्रश्नांची उत्तरे देत असल्याचे आढळल्यास संबंधित उमेदवाराचे परीक्षा सत्र समाप्त केले जाईल आणि उमेदवाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल. जर परीक्षकाने परीक्षेनंतर लेखनिक ऑनलाईन प्रश्नांची स्वतंत्रपणे उत्तरे दिल्याच्या अहवाल दिला तर ऑनलाईन परीक्षेच्या निकालाची पर्वा न करता उमेदवारी रद्द केली जाईल.
- १०.९ चलन बलन विकलांगता व मेंदूचा पक्षाघात असलेल्या दिव्यांग उमेदवारांकरिता मार्गदर्शक तत्वे - लिहिण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या अवयवांवर परिणाम झाला असेल अशा चलन बलन दिव्यांगता व मेंदूचा पक्षाघात असलेल्या दिव्यांग उमेदवारांना २० मिनिटे प्रतितास भरपाई वेळ दिला जाईल.
- १०.१० क्षीणदृष्टी असलेल्या दिव्यांग उमेदवारांकरिता मार्गदर्शक तत्वे - क्षीणदृष्टी असलेले उमेदवार ऑनलाईन परीक्षेची मोठ्या अक्षराची स्क्रीन (**Magnifying Font**) वापरण्याचा पर्याय निवडू शकतात. अशा उमेदवारांना २० मिनिटे प्रतितास भरपाई वेळ दिला जाईल. जे उमेदवार ऑनलाईन परीक्षेसाठी खनिकाची मदत घेतील त्यांना परीक्षा देताना मोठ्या अक्षराच्या स्क्रीनचा (**Magnifying Font**) पर्याय उपलब्ध राहणार नाही.
- १०.११ अर्जामध्ये मागणी केली नसल्यास तसेच विहित नमुन्यातील (Appendix -I व Appendix-II) माहिती सादर केली नसल्यास ऐनवेळी लेखनिकाची मदत घेता येणार नाही.
- १०.१२ परीक्षेकरीता लेखनिकाची मदत आणि / अथवा अनुग्रह कालावधीची परवानगी दिलेल्या पात्र उमेदवारांची यादी विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात येईल. तसेच लेखनिकाची मदत आणि / अथवा अनुग्रह कालावधीच्या परवानगीबाबत संबंधित उमेदवाराला नोंदणीकृत ई-मेलवर कळविण्यात येईल.
- १०.१३ प्रत्यक्ष परीक्षेच्यावेळी लेखनिक व अनुग्रह कालावधीचा लाभ घेण्यास इच्छुक असलेल्या दिव्यांग उमेदवारांनी प्रसिध्द करण्यात आलेल्या जाहिरातीस अनुसरून अर्ज सादर करण्यापूर्वी विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आलेल्या दिव्यांग उमेदवारांकरिता मार्गदर्शक सूचनाचे अवलोकन करणे उमेदवारांचे हिताचे राहिल.

११. निवडसूची व कालमर्यादा :-

- ११.१ महाराष्ट्र शासनाच्या निर्देशानुसार तथा सूचना किंवा सुधारणा नुसार विद्यापीठाच्या प्रस्तुत जाहिराती मधील पदांकरिता निवडसूची / प्रतिक्षासूची तयार करण्यात येईल. निवडसूचीच्या वैधतेचा कालावधी शासन धोरणानुसार राहिल.
- ११.२ निवडसूचीमधून उमेदवारांची नियुक्तीसाठी शिफारस केल्यानंतर शिफारस केलेला उमेदवार सदर पदावर विहित मुदतीत रुजू न झाल्यास किंवा संबंधित पदाच्या सेवाप्रवेश नियमातील तरतूदीनुसार, किंवा जात प्रमाणपत्र / अन्य आवश्यक प्रमाणपत्रांची अनुपलब्धता / अवैधता किंवा अन्य कोणत्याही कारणास्तव नियुक्तीसाठी पात्र ठरत नसल्याचे आढळून आल्यास अथवा शिफारस केलेला उमेदवार रूजू झाल्यानंतर नजिकच्या कालावधीत त्याने राजीनामा दिल्यामुळे किंवा त्याचा मृत्यू झाल्याने पद रिक्त झाल्यास, अशी पदे त्या-त्या प्रवर्गाच्या निवडसूचीतील अतिरिक्त उमेदवारांमधून (प्रतिक्षा यादीतील) निवडसूचीच्या कालमर्यादेत भरण्यात येतील.

१२. प्रवेशपत्र :

- १२.१ परीक्षेस प्रवेश दिलेल्या उमेदवारांची प्रवेश प्रमाणपत्रे ऑनलाईन अर्ज प्रणालीच्या संकेतस्थळावर www.mafsu.ac.in उमेदवारांच्या प्रोफाईलद्वारे परीक्षेपूर्वी सर्वसाधारणपणे १० दिवस अगोदर उपलब्ध करून देण्यात येतील. त्याची प्रत परीक्षेपूर्वी डाऊनलोड करून घेणे व परीक्षेच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे. प्रवेश पत्रावर नमुद अटी व शर्तीची पूर्तता करणे उमेदवारांवर बंधनकारक राहिल.
- १२.२ परीक्षेच्या वेळी उमेदवाराने स्वतःचे प्रवेश पत्र आणणे सक्तीचे आहे. त्याशिवाय परीक्षेस प्रवेश दिला जाणार नाही.
- १२.३ प्रवेश पत्र उपलब्ध करून देण्यात आल्यानंतर याबाबत उमेदवाराला त्याच्या अर्जात नमूद नोंदणीकृत मोबाईल क्रमांकावर लघुसंदेशाद्वारे (SMS) कळविण्यात येईल..
- १२.४ परीक्षेच्या दिनांकापूर्वी ३ दिवस अगोदर प्रवेश प्रमाणपत्र प्राप्त न झाल्यास अर्ज सादर केल्याच्या आवश्यक पुराव्यासह या कार्यालयाकडे ([email- recruitment@mafsu.ac.in](mailto:recruitment@mafsu.ac.in)) या ईमेलवर संपर्क साधावा.
- १२.५ परीक्षेच्या वेळी ओळखीच्या पुराव्यासाठी स्वतःचे आधार कार्ड, निवडणूक आयोगाचे ओळखपत्र, पासपोर्ट, पॅनकार्ड, किंवा फक्त स्मार्ट कार्ड प्रकारचे ड्रायव्हिंग लायसन्स, यापैकी किमान कोणतेही एक मुळ ओळखपत्र तसेच मुळ ओळखपत्राची छायांकित प्रत सोबत आणणे अनिवार्य आहे.
- १२.६ आधार कार्डच्या ऐवजी भारतीय विशिष्ट ओळख प्राधिकरण (UIDAI) च्या संकेतस्थळावरून डाऊनलोड केलेले ई-आधार सादर करणाऱ्या उमेदवारांच्या बाबतीत ई-आधार वर उमेदवारांचे नाव, पत्ता, लिंग, फोटो, जन्मदिनांक या तपशीलासह आधार निर्मितीचा दिनांक (Date of Adhar Generation) व आधार डाऊनलोड केल्याचा दिनांक असल्यास तसेच सुस्पष्ट फोटोसह रंगीत प्रिंटमध्ये आधार डाऊनलोड केले असल्यास ई-आधार वैध मानण्यात येईल.
- १२.७ उमेदवाराने नावामध्ये बदल केलेला असल्यास व त्यानुसार उपरोक्त नमुद ओळखपत्रामध्ये बदल केलेल्या नावाचा अंतर्भाव नसल्यास नावांत बदल झाल्यासंबंधी अधिसूचित केलेले राजपत्र किंवा विवाहित स्त्रियांच्या बाबतीत विवाह निबंधक यांनी दिलेल्या दाखल्याची छायांकित प्रत परीक्षेच्यावेळी सादर करणे आवश्यक आहे.

१३. परीक्षेस प्रवेश :-

- १३.१ संबंधित परीक्षेच्या प्रवेश पत्रावर नमूद केलेल्या अटी व शर्तीच्या अधीन राहून उमेदवारांना परीक्षेच्या उपस्थितीसाठी पात्र समजण्यात येईल. तथापि, उमेदवारास परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी नेमून दिलेल्या परीक्षा केंद्रावर दिलेल्या वेळेपूर्वी १.३० तास अगोदर ओळख तपासणीची पूर्तता करण्यासाठी उपस्थित रहावे लागेल. परीक्षार्थीची बायोमेट्रिक तपासणी परीक्षा केंद्रावर केल्या जाईल.
- १३.२ कोणत्याही परिस्थितीमध्ये परीक्षा सुरु झाल्यानंतर उमेदवारास परीक्षा केंद्रावर प्रवेश दिला जाणार नाही. अशा उमेदवारांना पुर्नपरीक्षा देण्याची कोणतीही व्यवस्था केली जाणार नाही.
- १३.३ एकदा परीक्षा सुरु झाल्यानंतर परीक्षेची वेळ संपेपर्यंत कोणत्याही उमेदवारास परीक्षा केंद्र सोडता येणार नाही.

१४. इतर महत्वाच्या सूचना :-

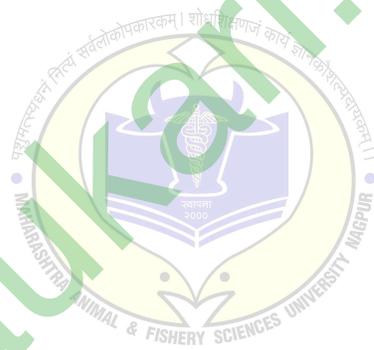
- १४.१ निवड प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर अयशस्वी ठरलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत कोणत्याही प्रकारचा पत्रव्यवहार केला जाणार नाही किंवा त्यांना लेखी सूचना दिली जाणार नाही.

- १४.२. उमेदवारांनी त्यांच्या उमेदवारीच्या संबंधात कोणत्याही प्रकारची शिफारस किंवा दबाव आणण्याचा किंवा गैरप्रकारचा अवलंब केल्यास त्यांची उमेदवारी अपात्र ठरवली जाईल.
- १४.३ भरतीप्रक्रिया/परीक्षा स्थगित करणे किंवा रद्द करणे, त्यामध्ये अशंत: बदल करणे तसेच भरती प्रक्रिये संदर्भात वाद, तक्रारीबाबत अंतिम निर्णय घेणे, पडताळणीअंती अर्ज पात्र/रद्द ठरविणे, निवड प्रक्रियेत वेळेवर बदल करणे, उमेदवारांची निवड यादी व प्रतिक्षा यादीस मान्यता देणे, जाहिरातीच्या अनुषंगाने योग्य ती कार्यवाही करणे याबाबतचे संपूर्ण अधिकार म.प.म.वि.वि., नागपूर विद्यापीठास राहतील.
- १४.४ उमेदवारांना परीक्षेकरीता, कागदपत्रे पडताळणीकरीता कोणत्याही प्रकारचा भत्ता व प्रवास खर्च अनुज्ञेय राहणार नाही.
- १४.५ भरती प्रक्रियेदरम्यान उमेदवार कोणत्याही कारणास्तव गैरहजर असेल तर असे उमेदवार भरती प्रक्रियेतून बाद ठरतील व परीक्षा शुल्क परत करण्यात येणार नाही.
- १४.६ परीक्षेच्या वेळी परिगणकासारख्या (CALCULATOR) साधनांचा उपयोग करण्यास सक्त मनाई आहे. तसेच उमेदवाराने डिजिटल डायरी, पेजर, मायक्रोफोन, मोबाईल फोन, इलेक्ट्रॉनिक घड्याळ, बल्युटुथ यासारखी व इतर दूरसंचार व इलेक्ट्रॉनिक साधने परीक्षा केंद्राच्या परिसरात तसेच परीक्षा कक्षात आणण्यास व जवळ बाळगण्यास सक्त मनाई आहे. त्यामुळे उमेदवाराने परीक्षेस येतांना उपरोक्त साधने बरोबर आणू नयेत. अशा साधनांच्या सुरक्षिततेची व्यवस्था या कार्यालयाकडून केली जाणार नाही. त्याचप्रमाणे कोणतीही अनधिकृत वस्तु, पुस्तके किंवा वह्या तसेच त्यांच्या बॅग इ. सामान परीक्षा कक्षामध्ये उमेदवाराने स्वतःजवळ ठेवू नये. या कार्यालयाने परीक्षेच्या कामासाठी नियुक्त केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीस आवश्यकता वाटल्यास उमेदवारांची तपासणी करण्याचा पूर्ण अधिकार असेल.
- १४.७ मुळ प्रमाणपत्रे / कागदपत्रे, कागदपत्र पडताळणीच्या दिनांकाच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे. तसे न केल्यास उमेदवारास अपात्र ठरविण्यात येईल. अशा उमेदवारांचा नियुक्ती करीता विचार करण्यात येणार नाही.
- १४.८ उमेदवारांनी ऑनलाईन अर्ज भरताना दिलेले भ्रमणध्वनी क्रमांक व ई-मेल (Mobile & Email) कृपया भरती प्रक्रिया संपेपर्यंत बदलू नयेत.
- १४.९ ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज भरण्यापूर्वी उमेदवाराने विस्तृत जाहिरातीचे काळजीपूर्वक वाचन करावे, जाहिरातीतील सूचना पूर्णपणे वाचूनच ऑनलाईन अर्ज भरण्याची दक्षता उमेदवारांनी स्वतः घ्यावी. प्रस्तुत जाहिरातीमध्ये परीक्षेसंदर्भातील संक्षिप्त तपशील दिलेला आहे. अर्ज स्विकारण्याची पध्दत, आवश्यक अर्हता, आरक्षण, वयोमर्यादा, शुल्क, निवडीची सर्वसाधारण प्रक्रिया, परीक्षा पध्दती, अभ्यासक्रम इत्यादीबाबतचा सविस्तर तपशीलासाठी विद्यापीठाचे www.mafsu.ac.in या संकेतस्थळावरील उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या माहितीचे उमेदवाराने कृपया अवलोकन करावे.
- १४.१० चुकीची / खोटी प्रमाणपत्रे सादर करणारा उमेदवार कायदेशीर कारवाईस पात्र राहिल, याची उमेदवारांनी नोंद घ्यावी. तसेच, सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रमाणित न केलेली प्रमाणपत्रे/दस्तावेज, उमेदवाराने विविध प्रवर्गांच्या पात्रते करीता तसेच त्या अनुषंगाने सोयी सवलती करीता केलेल्या दाव्याकरीता ग्राह्य धरण्यात येणार नाही. गैरप्रकारच्या कारवाईसंदर्भात सविस्तर माहिती **परिशिष्ट – ड** येथे नमुद करण्यात आलेली आहे.
- १४.११ उमेदवाराने ऑनलाईन अर्जात केलेले दावे कोणत्याही कारणास्तव बदलून देण्यात येणार नाहीत. तसेच उमेदवाराने अर्जात चुकीचा दावा केल्याचे निदर्शनास आल्यास सदर दावा रद्द करण्यात येईल व सदर दाव्याच्या किंवा त्याच्याकडे असलेल्या प्रमाणपत्रानुसार दाव्याच्या अनुषंगाने कोणतेही लाभ अनुज्ञेय करता येणार नाहीत.

- १४.१२ उमेदवारांच्या मार्गदर्शनार्थ तांत्रिक बाबींकरीता HelpDesk भ्रमणध्वनी क्रमांक : +९१ ९५१३६३०७६५ व इतर बाबींकरीता दूरध्वनी क्रमांक : ०७१२ - २५१००१७ कार्यालयीन वेळेत उपलब्ध असेल.
- १४.१३ परीक्षा/व्यावसायिक चाचणीद्वारे निवड झालेल्या व्यक्तीला नियुक्त करणे विद्यापीठास बंधनकारक राहणार नाही. **University Reserves rights not to appoint a candidate even if he /she is selected.**
- १४.१४ अर्ज सादर करतेवेळी विशिष्ट प्रकारचे प्रमाणपत्रे / कागदपत्रे / दस्तावेज अपलोड करण्याचे प्रावधान नसल्यास, अशी कागदपत्रे/प्रमाणपत्रे "इतर महत्वाची कागदपत्रे" या सदराखाली एकत्रितपणे अपलोड करण्यात यावीत.
- १४.१५ सदर जाहीरातीच्या अनुषंगाने उद्भवणारे सर्व वाद/न्यायालयीन खटले हे फक्त नागपूर अधीकारक्षेत्रातील मा. न्यायालयाच्या अधीन असतील.

दिनांक : २७/०२/२०२६

स्वाक्षरीत/-
कुलसचिव
मपमविवि, नागपूर

परिशिष्ट – अ

प्रस्तुत जाहीरातीद्वारे भरावयाच्या गट- ब, क व ड संवर्गातील सर्व पदांची शैक्षणिक अर्हता, अनुभव व पात्रता

Sr. No.	Name of post	Educational qualification and experience
०१	Pay and Account Officer अधिदान व लेखाधिकारी	1. Bachelor's Degree in Commerce from statutory University OR MBA (Finance) from statutory University 2. Minimum three years experience on the post of Assistant Section Officer / Assistant Superintendent / Accountant or it's equivalent in pay level S-14 (Rs.38600-122800) in Government / Semi Government/ Government Granted Educational Institute /Govt. Aided Institute / University/ Zilla Parishad / Government Undertaking.
०२	Assistant Farm Manager (Veterinary) सहाय्यक प्रक्षेत्र व्यवस्थापक (पशुवैद्यकीय)	Master's Degree in the faculty of Veterinary Science from statutory University OR Bachelor's degree in the faculty of Veterinary Science in First Division from statutory University OR Bachelor's degree in the faculty of Veterinary Science in Second division from statutory University with three years's experience in the pay level S-8 Rs. 25500-81100 in Government/Semi Government/Government Granted Educational institute/Govt. aided institute/University/ Zilla Parishad/Government undertaking.
०३	Technical Officer to Associate Dean (Veterinary Science) अधिष्ठाता यांचे तांत्रिक अधिकारी (पशुवैद्यक शास्त्र)	Master's Degree in the faculty of Veterinary Science from statutory University OR Bachelor's degree in the faculty of Veterinary Science in First Division from statutory University. OR Bachelor's degree in the faculty of Veterinary Science in Second division from statutory University with three years' experience in the pay level S-8 Rs. 25500-81100 in Government /Semi Government/Government Granted Educational institute/Govt. aided institute/ University / Zilla Parishad/Government undertaking.
०४	Hospital Clinician रुग्णालय चिकित्सक	Master's Degree in the subject of Animal Reproduction, Gynaecology and Obstetrics/Veterinary Surgery & Radiology/Veterinary Clinical Medicine, Ethics & Jurisprudence/Veterinary Epidemiology & Preventive Medicine/Veterinary Medicine
०५	Assistant Manager (Quality Control) सहाय्यक व्यवस्थापक (गुण नियंत्रण)	Bachelor's degree in the faculty of Dairy Technology/ Master's Degree in Dairy Science from statutory University

०६	Plant Operator (Milk Processing) प्लांट ऑपरेटर (दुग्ध प्रक्रिया)	Bachelor's degree in the faculty of Dairy Technology / Master's Degree in Dairy Science from statutory University
०७	Operation Theatre Technician शस्त्रक्रियागृह तंत्रज्ञ	Bachelor's degree (B.Sc.) in Nursing from statutory University.
०८	Senior Library Assistant / वरिष्ठ ग्रंथालय सहाय्यक	Bachelor's degree in Library Science from statutory University.
०९	Dairy Plant Assistant दुग्धशाळा सहाय्यक	Bachelor's degree in the faculty of Dairy Technology/ Master's degree in Dairy Science from statutory University
१०	X-Ray Technician क्ष-किरण तंत्रज्ञ	Degree or Diploma of Radiography / imaging technique of a recognized institute.
११	Veterinary Laboratory Diagnostic Assistant (VLDA) पशुचिकित्सा प्रयोगशाळा सहाय्यक (VLDA)	B.Sc. Degree From Statutory University OR Diploma In Livestock Management and Dairy Production/Dairy Management and Animal Husbandry with at least three years' experience as Laboratory Attendant (Pay level - S-6) in Govt./ Semi Government/ Govt. Granted educational institute/ Govt. aided institute/University/ Zilla Parishad/ Govt. Undertaking
१२	Hospital Technician रुग्णालय तंत्रज्ञ	Bachelor's degree (B.Sc.) in Nursing from statutory University.
१३	Operation Theatre Assistant शस्त्रक्रियागृह सहाय्यक	Bachelor's degree (B.Sc.) in Nursing from statutory University.
१४	Farm Assistant प्रक्षेत्र सहाय्यक	Diploma in Livestock Management and Dairy Production/ Dairy Management and Animal Husbandry from recognized institute
१५	Senior Clerk वरिष्ठ लिपिक	1. Possess a Bachelor's degree of any discipline from statutory University. 2. Possess Government Commercial Certificate or Computer typing certificate with the speed of not less than 40 words per minute in English typewriting. 3. Possess Govt. Commercial Certificate or Computer typing certificate with the speed of not less than 30 words per minute in Marathi typewriting.
१६	Senior Mechanic वरिष्ठ यांत्रिक	S.S.C. Passed and ITI in Mechanic trade from Government recognized institute.
१७	Boiler Operator बॉयलर ऑपरेटर	1. S.S.C. Passed 2. Second class IBR certified Boiler attendant with I.T.I. Fitter Certificate. 3. Three years' experience in I.B.R. certified oil fired Boiler operation and maintenance in dairy food or related industries
१८	Zoo Technician (Curator)	B.Sc., D.M.L.T.

	प्राणीसंग्रहालय तंत्रज्ञ (क्युरेटर)	<p>OR M.Sc. Biochemistry/Applied Biology/Molecular Biology from statutory University</p> <p>OR Diploma in Livestock Management and Dairy Production / Dairy Management and Animal Husbandry from recognized institute with at least 02 years' experience in Govt./ Semi Government/ Govt. granted educational institute/ Govt. aided institute/ University/ Zilla Parishad/ Govt. Undertaking</p>
१९	Curator cum Specimen Technician क्युरेटर कम स्पेसिमन टेक्निसियन	<p>B.Sc., D.M.L.T.</p> <p>OR M.Sc. Biochemistry/Applied Biology/Molecular Biology from statutory University</p> <p>OR Diploma in Livestock Management and Dairy Production / Dairy Management and Animal Husbandry from recognized institute with at least 02 years' experience in Govt./Semi Government/Govt. granted educational institute/ Govt. aided institute/University/Zilla Parishad /Govt. undertaking</p>
२०	Laboratory Assistant (Veterinary Science and Dairy Technology) प्रयोगशाळा सहाय्यक (पशुवैद्यकीय व दुग्ध तंत्रज्ञान)	<p>B.Sc., D.M.L.T.</p> <p>OR M.Sc. Biochemistry/Applied Biology/Molecular Biology from statutory University</p> <p>OR Diploma in Dairy Science /Diploma in Livestock Management and Dairy Production / Dairy Management and Animal Husbandry from recognized institute with at least 02 years' experience in Govt./Semi Government/Govt. granted educational institutes/ Govt. aided institute/University/Zilla Parishad/Govt. Undertaking</p>
२१	Laboratory Assistant (Fishery Science) प्रयोगशाळा सहाय्यक (मत्स्य विज्ञान)	<p>B.Sc., D.M.L.T.</p> <p>OR M.Sc. Biochemistry / Applied Biology/ Molecular Biology from statutory University.</p> <p>OR Diploma in Fishery Science/equivalent course from recognized institute with at least 2 years' experience in Government/ Semi Government/ Government granted Educational Institute/ Govt. aided Institute/ University/ Zilla Parishad/ Govt. Undertaking</p>
२२	Junior Library Assistant कनिष्ठ ग्रंथालय सहाय्यक	Bachelor's degree in Library Science from statutory University.
२३	Medicine Storekeeper औषध भांडारपाल	Bachelor's degree in Pharmacy from statutory University.
२४	Driver / Ambulance Driver	1. Possesses a driving licence to drive a Light Motor Vehicle and Heavy Passenger Motor Vehicle under

	वाहनचालक / रुग्णवाहिका चालक	<p>the Motor Vehicles Act, 1988 (59 of 1988) issued by the Competent Licensing Authority</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Have passed Secondary School Certificate examination from the recognized school 3. Possess basic knowledge of repairing the motor vehicle 4. Can read and speak Marathi, Hindi languages and can read English language
२५	Junior Technician (Cold storage) कनिष्ठ यांत्रिक (यांत्रिकी व शीतकरण)	S.S.C. Passed and ITI in Mechanic (Refrigeration and Air Conditioner) trade from Government recognized institute.
२६	Library Attendant ग्रंथालय परिचर	<ol style="list-style-type: none"> 1. H.S.S.C. Passed 2. Diploma in Library Science
२७	Laboratory Attendant प्रयोगशाळा परिचर	B.Sc. degree from Statutory University OR Diploma In Livestock Management and Dairy Production/Dairy Management and Animal Husbandry from recognized institute
२८	Tractor Driver/ Machine Operator ट्रॅक्टर ड्रायव्हर/ मशीन ऑपरेटर	<ol style="list-style-type: none"> 1. Possess a driving licence to drive a Tractor with Trolley under the Motor Vehicles Act, 1988 (59 of 1988) issued by the Competent Licensing Authority 2. Have passed Secondary School Certificate Examination from the recognized school 3. Possess basic knowledge of repairing the tractor and trolley 4. Can read and speak Marathi, Hindi languages
२९	Dresser ब्रणोपचारक	Diploma in Livestock Management and Dairy Production/Dairy Management and Animal Husbandry from recognized institute
३०	Clerk cum Typist लिपिक नि टंकलेखक	<ol style="list-style-type: none"> 1. Possess a degree of any discipline of a statutory University or equivalent qualification. 2. Possess the Government Commercial Certificate or Computer Typing Certificate with a speed of not less than 30 words per minute in Marathi Typewriting and 40 words per minute in English Typewriting.
३१	Junior Storekeeper कनिष्ठ भांडारपाल	<ol style="list-style-type: none"> 1. Possess a degree of any discipline of a statutory University. 2. Possess the Government Commercial Certificate or Computer Typing Certificate with a speed of not less than 30 words per minute in Marathi Typewriting and 40 words per minute in English Typewriting.
३२	Electrician विजतंत्री	S.S.C. and ITI in Electrician trade from Government recognized institute.
३३	Extension Training and Exhibition Assistant विस्तार प्रशिक्षण आणि प्रदर्शन सहाय्यक	Diploma in Livestock Management and Dairy Production/Dairy Management and Animal Husbandry from recognized institute
३४	Junior Technician cum Wireman कनिष्ठ यंत्रज्ञ तथा तारतंत्री	<ol style="list-style-type: none"> 1. S.S.C. passed 2. I.T.I. in Wireman /Electrician trade from Govt. recognized institute
३५	Livestock Assistant पशुधन सहाय्यक	Diploma in Livestock Management and Dairy Production/Dairy Management and Animal Husbandry from recognized institute

परिशिष्ट – ब

महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ अंतर्गत विद्यापीठ मुख्यालय, अधिनस्त महाविद्यालये, प्रक्षेत्रे, संस्था,
येथील आस्थापनेवरील गट – ब, क व ड संवर्गातील भरावयाच्या पदांचा सामाजिक व समांतर
आरक्षणाबाबतचा तपशील खालील प्रमाणे आहे.

१) संवर्गाचे नाव : **अधिदान व लेखाधिकारी (Pay & Account Officer)**

वेतनश्रेणी : एस-१५ (४१८०० – १३२३००)

एकूण रिक्त पदे : ०१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

२) संवर्गाचे नाव : **सहाय्यक प्रक्षेत्र व्यवस्थापक (पशुवैद्यकीय) (Assistant Farm Manager (Veterinary))**

वेतनश्रेणी : एस-१५ (४१८०० – १३२३००)

एकूण रिक्त पदे : ०३

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	३
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	२
महिला	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	३
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

3) संवर्गाचे नाव : अधिष्ठाता यांचे तांत्रिक अधिकारी (पशुवैद्यक शास्त्र)
(Technical Officer to Associate Dean (Veterinary Science))

वेतनश्रेणी : एस-१५ (४१८०० - १३२३००)

एकूण रिक्त पदे : ०२

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१	२
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१	२
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

४) संवर्गाचे नाव : रुग्णालय चिकित्सक (Hospital Clinician)

वेतनश्रेणी : एस-१५ (४१८०० - १३२३००)

एकूण रिक्त पदे : ०२

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

५) संवर्गाचे नाव : सहाय्यक व्यवस्थापक (गुण नियंत्रण) (Assistant Manager (Quality Control))

वेतनश्रेणी : एस-१४ (३८६०० - १२२८००)

एकूण रिक्त पदे : ०१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT- A	भ.ज. ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

६) संवर्गाचे नाव : प्लांट ऑपरेटर (दुग्ध प्रक्रिया) (Plant Operator (Milk Processing))

वेतनश्रेणी : एस-१४ (३८६०० - १२२८००)

एकूण रिक्त पदे : ०१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT- A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

७) संवर्गाचे नाव : शस्त्रक्रियागृह तंत्रज्ञ (Operation Theatre Technician)

वेतनश्रेणी : एस-१० (२९२०० - ९२३००)

एकूण रिक्त पदे : ०२

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१	२
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१	२
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

८) संवर्गाचे नाव : वरिष्ठ ग्रंथालय सहाय्यक (Senior Library Assistant)

वेतनश्रेणी : एस-१० (२९२०० - ९२३००)

एकूण रिक्त पदे : ०१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

९) संवर्गाचे नाव : दुग्धशाळा सहाय्यक (Dairy Plant Assistant)

वेतनश्रेणी : एस-८ (२५५०० - ८११००)

एकूण रिक्त पदे : ०१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT -A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

१०) संवर्गाचे नाव : क्ष - किरण तंत्रज्ञ (X-Ray Technician)

वेतनश्रेणी : एस-८ (२५५०० - ८११००)

एकूण रिक्त पदे : ०३

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT -A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१	३
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२
महिला	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१	३
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

११) संवर्गाचे नाव : पशुचिकित्सा प्रयोगशाळा सहाय्यक

(Veterinary Laboratory Diagnostic Assistant (VLDA))

वेतनश्रेणी : एस-८ (२५५०० - ८११००)

एकूण रिक्त पदे : ०८

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT - A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	१	०	१	०	०	०	१	१	१	२	८
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	१	१	०	०	०	०	०	०	०	१	१	४
महिला	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	१	२
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
एकूण	१	१	०	१	०	०	०	१	१	१	२	८
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

१२) संवर्गाचे नाव : रुग्णालय तंत्रज्ञ (Hospital Technician)

वेतनश्रेणी : एस-८ (२५५०० - ८११००)

एकूण रिक्त पदे : ०१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

१३) संवर्गाचे नाव : शस्त्रक्रियागृह सहाय्यक (Operation Theatre Assistant)

वेतनश्रेणी : एस-८ (२५५०० - ८११००)

एकूण रिक्त पदे : ०४

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.जा. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.जा.ब. NT-B	भ.जा.क. NT-C	भ.जा.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराबीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	१	०	०	०	०	१	०	०	१	४
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१	२
महिला	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	१	०	०	०	०	१	०	०	१	४
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

१४) संवर्गाचे नाव : प्रक्षेत्र सहाय्यक (Farm Assistant)

वेतनश्रेणी : एस-८ (२५५०० - ८११००)

एकूण रिक्त पदे : ०३

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.जा. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.जा.ब. NT-B	भ.जा.क. NT-C	भ.जा.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराबीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	३
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	३
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

१५) संवर्गाचे नाव : वरिष्ठ लिपिक (Senior Clerk)

वेतनश्रेणी: एस-८ (२५५०० - ८११००)

एकूण रिक्त पदे : १४

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	१	१	०	०	१	०	३	२	१	४	१४
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	१	०	०	०	०	०	१	१	१	१	५
महिला	१	०	०	०	०	१	०	१	०	०	१	४
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
माजी सैनिक	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१	२
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
एकूण	१	१	१	०	०	१	०	३	२	१	४	१४
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	१*											

* पदे दिव्यांग प्रवर्गासाठी राखीव - दिव्यांग प्रवर्ग / प्रकार (a) B, LV (b) D, HH (c) OA, OL, BA,

BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV (d) ASD (M), SLD, MI (e) MD Involving (a) to (d) above

Abbreviations :- B-Blind, LV - Low Vision, D- Deaf, HH- Hard of Hearing, OA=One Arm, OL=One Leg, BA=Both Arms, BL=Both Leg, OAL=One Arm and One Leg, CP=Cerebral Palsy, LC=Leprosy Cured, Dw- Dwarfism, AAV-Acid Attack Victims, ASD (M)-Autism Spectrum Disorder (M-Mild), SLD-Specific Learning Disability, MI-Mental Illness, MD-Multiple disabilities

१६) संवर्गाचे नाव : वरिष्ठ यांत्रिक (Senior Mechanic)

वेतनश्रेणी : एस-८ (२५५०० - ८११००)

एकूण रिक्त पदे : ०१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

१७) संवर्गाचे नाव : बॉयलर ऑपरेटर (Boiler Operator)

वेतनश्रेणी : एस-८ (२५५०० - ८११००)

एकूण रिक्त पदे : ०१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

१८) संवर्गाचे नाव : प्राणी संग्रहालय तंत्रज्ञ (क्युरेटर) (Zoo Technician (Curator))

वेतनश्रेणी : एस-७ (२१७०० - ६९१००)

एकूण रिक्त पदे : ०२

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	१	०	०	०	०	१	०	०	०	२
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
महिला	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	१	०	०	०	०	१	०	०	०	२
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

१९) संवर्गाचे नाव : क्युरेटर कम स्पेसीमन टेक्निशियन (Curator Cum Specimen Technician)

वेतनश्रेणी: एस-७ (२१७०० - ६९१००)

एकूण रिक्त पदे : ०२

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	२
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	२
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

२०) संवर्गाचे नाव : प्रयोगशाळा सहाय्यक - पशुविज्ञान व दुग्ध तंत्रज्ञान

(Laboratory Assistant- Veterinary Science & Dairy Technology)

वेतनश्रेणी : एस-७ (२१७०० - ६९१००)

एकूण रिक्त पदे : ०८

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	१	०	०	१	०	०	२	१	१	१	८
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	१	०	०	१	१	०	१	४
महिला	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१	०	२
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
एकूण	१	१	०	०	१	०	०	२	१	१	१	८
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

२१) संवर्गाचे नाव : प्रयोगशाळा सहाय्यक – मत्स्य विज्ञान (Laboratory Assistant- Fishery Science)

वेतनश्रेणी : एस-७ (२१७०० – ६९१००)

एकूण रिक्त पदे : ०४

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	१	०	०	०	०	१	१	०	१	४
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	१	०	०	०	०	१	०	०	०	२
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	१	०	०	०	०	१	१	०	१	४
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

२२) संवर्गाचे नाव : कनिष्ठ ग्रंथालय सहाय्यक (Junior Library Assistant)

वेतनश्रेणी : एस-७ (२१७०० – ६९१००)

एकूण रिक्त पदे : ०१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

२३) संवर्गाचे नाव : औषध भांडारपाल (Medicine Storekeeper)

वेतनश्रेणी : एस-६ (१९९०० - ६३२००)

एकूण रिक्त पदे : ०२

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	अ.ज.ब. NT-B	अ.ज.क. NT-C	अ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१	२
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१	२
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

२४) संवर्गाचे नाव : वाहन चालक / रुग्णवाहिका चालक (Driver / Ambulance Driver)

वेतनश्रेणी : एस-६ (१९९०० - ६३२००)

एकूण रिक्त पदे : ०७

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	अ.ज.ब. NT-B	अ.ज.क. NT-C	अ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	१	०	१	१	३	७
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	३
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	२
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	१
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
एकूण	१	०	०	०	०	०	१	०	१	१	३	७
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

२५) संवर्गाचे नाव : कनिष्ठ यांत्रिक (यांत्रिकी व शितकरण) (Junior Technician (Cold storage))

वेतनश्रेणी : एस-६ (१९९०० - ६३२००)

एकूण रिक्त पदे : ०१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

२६) संवर्गाचे नाव : ग्रंथालय परिचर (Library Attendant)

वेतनश्रेणी : एस-६ (१९९०० - ६३२००)

एकूण रिक्त पदे : ०६

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	१	०	०	०	०	०	१	१	१	२	६
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	२
महिला	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१	२
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
एकूण	०	१	०	०	०	०	०	१	१	१	२	६
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

२७) संवर्गाचे नाव : प्रयोगशाळा परिचर (Laboratory Attendant)

वेतनश्रेणी: एस-६ (१९९०० - ६३२००)

एकूण रिक्त पदे : ४१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.जा. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.जा.ब. NT-B	भ.जा.क. NT-C	भ.जा.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	५	३	१	१	२	१	१	८	४	४	११	४१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	२	१	०	०	१	१	१	२	१	१	४	१४
महिला	२	१	१	०	१	०	०	२	१	१	३	१२
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१	२
माजी सैनिक	१	०	०	१	०	०	०	१	०	१	२	६
प्रकल्पग्रस्त	०	१	०	०	०	०	०	१	०	०	०	२
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१	१	४
एकूण	५	३	१	१	२	१	१	८	४	४	११	४१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	२*											

* पदे दिव्यांग प्रवर्गासाठी राखीव - दिव्यांग प्रवर्ग / प्रकार (a) LV (b) D, HH (c) OL, Dw, AAV

(d) ASD (M), SLD, MI (e) MD Involving (a) to (d) above

Abbreviations :- LV - Low Vision, D- Deaf, HH- Hard of Hearing, OL-One Leg, Dw- Dwarfism, AAV-Acid Attack Victims, ASD (M)-Autism Spectrum Disorder (M-Mild), SLD-Specific Learning Disability, MI-Mental Illness, MD-Multiple disabilities.

२८) संवर्गाचे नाव : ट्रॅक्टर ड्रायवर/मशीन ऑपरेटर (Tractor Driver / Machine Operator)

वेतनश्रेणी: एस-६ (१९९०० - ६३२००)

एकूण रिक्त पदे : ०३

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.जा. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.जा.ब. NT-B	भ.जा.क. NT-C	भ.जा.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	३
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	२
महिला	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	३
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

२९) संवर्गाचे नाव : ब्रणोपचारक (Dresser)

वेतनश्रेणी : एस-६ (१९९०० - ६३२००)

एकूण रिक्त पदे : ०२

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

३०) संवर्गाचे नाव : लिपिक नि टंकलेखक (Clerk cum Typist)

वेतनश्रेणी : एस-६ (१९९०० - ६३२००)

एकूण रिक्त पदे : ३७

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	५	३	२	१	१	१	१	७	४	३	९	३७
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	१	१	१	१	०	०	१	२	१	१	३	१२
महिला	२	१	१	०	०	०	०	२	१	१	३	११
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	१	१	०	०	२
माजी सैनिक	१	१	०	०	०	०	०	१	१	०	१	५
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	१	०	१	०	०	०	२
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	१	०	०	०	१	०	०	०	०	१	१	४
एकूण	५	३	२	१	१	१	१	७	४	३	९	३७
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	१*											

* पदे दिव्यांग प्रवर्गासाठी राखीव - दिव्यांग प्रवर्ग / प्रकार (a) B, LV (b) D, HH (c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy (d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI (e) MD Involving (a) to (d) above

Abbreviations :- B-Blind, LV - Low Vision, D- Deaf, HH- Hard of Hearing, OA-One Arm, OL-One Leg, BA-Both Arm, BL-Both Leg, OAL- One Arm & One Leg, CP-Cerebral Palsy, LC-Leprosy Cured, Dw- Dwarfism, AAV-Acid Attack Victims, MDy-Muscular Dystrophy, ASD (MoD)-Autism Spectrum Disorder (M-Mild, MoD-Moderate), ID- Intellectual Disability, SLD-Specific Learning Disability, MI-Mental Illness, MD-Multiple disabilities.

३१) संवर्गाचे नाव : कनिष्ठ भांडारपाल (Junior Storekeeper)

वेतनश्रेणी : एस-६ (१९९०० - ६३२००)

एकूण रिक्त पदे : ०३

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१	३
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	१	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	२
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१	३
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

३२) संवर्गाचे नाव : विजतंत्री (Electrician)

वेतनश्रेणी : एस-६ (१९९०० - ६३२००)

एकूण रिक्त पदे : ०१

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

३३) संवर्गाचे नाव : विस्तार प्रशिक्षण व प्रदर्शन सहाय्यक (Extension Training & Exhibition Assistant)

वेतनश्रेणी : एस-६ (१९९०० - ६३२००)

एकूण रिक्त पदे : ०२

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	१	०	०	०	०	१	०	०	०	२
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	१	०	०	०	०	१	०	०	०	२
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

३४) संवर्गाचे नाव : कनिष्ठ यंत्रज्ञ तथा तारतंत्री (Junior Technician cum Wireman)

वेतनश्रेणी : एस-३ (१६६०० - ५२४००)

एकूण रिक्त पदे : ०२

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

३५) संवर्गाचे नाव : पशुधन सहाय्यक (Livestock Assistant)

वेतनश्रेणी : एस-३ (१६६०० - ५२४००)

एकूण रिक्त पदे : ०२

प्रवर्ग	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	विजा-अ VJNT-A	भ.ज.ब. NT-B	भ.ज.क. NT-C	भ.ज.ड. NT-D	वि.मा.प्र. S.B.C.	इमाव OBC	सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (SEBC)	आ. दुर्बल घटक EWS	अराखीव Unreserved	एकूण Total
रिक्त पदे	०	०	१	०	०	०	०	१	०	०	०	२
रिक्त पदांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/ समांतर आरक्षण खालील प्रमाणे आहे.												
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
महिला	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अंशकालीन पदवीधर/पदविकाधारक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण	०	०	१	०	०	०	०	१	०	०	०	२
अनाथ	निरंक											
दिव्यांग	निरंक											

परिशिष्ट – क

प्रस्तुत परीक्षेमधून भरावयाच्या सर्व पदांच्या ऑनलाईन स्पर्धात्मक परीक्षेचा पाठयक्रम खालील प्रमाणे नमूद केलेला आहे.

Syllabus for the post of Pay & Account Officer		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General Knowledge (सामान्य ज्ञान)	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्त्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतीक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र -राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतीराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra -State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development – Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment)

		<ul style="list-style-type: none"> • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी -आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	Technical subject (तांत्रिक विषय)	<ul style="list-style-type: none"> • भारतीय अर्थव्यवस्था भारतीय अर्थव्यवस्थेची आव्हाने-दारिद्र्य, बेरोजगारी व प्रादेशिक असमतोल: निर्मुलनाचे उपाय. नियोजन : प्रकार व तर्काधार, नियोजन आयोग, निती आयोग. आर्थिक सुधारणा-पार्श्वभूमी, उदारीकरण, खाजगीकरण व जागतिकीकरण : संकल्पना, अर्थ, व्याप्ती व मर्यादा, केंद्र आणि राज्य पातळीवरील आर्थिक सुधारणा • सार्वजनिक वित्त: बाजार अर्थव्यवस्थेतील सार्वजनिक वित्ताची/आयव्ययाची भूमिका (बाजार अपयश व विकासानुकूलता) - सार्वजनिक गुंतवणुकीचे निकष, गुणवस्तू व सार्वजनिक वस्तु, सार्वजनिक प्राप्तीचे / महसुलाचे स्रोत करभार / करघात व कराचा परिणाम, सार्वजनिक खर्चाचे प्रकार, अंदाजपत्रकीय तूट, राजकोषीय तूट- संकल्पना, तुटीचे नियंत्रण, सार्वजनिक कर्ज, कार्याधारित व शून्याधारित अर्थसंकल्प, लिंगभाव आधारित अर्थसंकल्प • मुद्रा / पैसा:- पैशाची कार्य-आधारभूत पैसा, उच्च शक्ती पैसा -चलन संख्यामान सिद्धांत- मुद्रा गुणांक.भाववाढीची कारणे मौद्रिक, राजकोषीय व थेट उपाययोजना • आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि आंतरराष्ट्रीय भांडवल- वृद्धीचे इंजिन-स्वरूपात आंतरराष्ट्रीय व्यापार आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे सिद्धांत-अभिजात व आधुनिक सिद्धांत, वृद्धीतील परकिय भांडवल व तंत्रज्ञानाची भूमिका - बहुराष्ट्रीय कंपन्या, आंतरराष्ट्रीय वित्तपोषण संस्था- आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी, जागतिक बँक, आंतरराष्ट्रीय विकास संस्था, आशियाई विकास बँक क्षेत्रीय व्यापार करार-सार्क, आसियान. जागतिक व्यापार संघटना आणि आंतरराष्ट्रीय

		<p>व्यापार व गुंतवणूक- व्यापारविषयक बौद्धिक संपदा आणि व्यापारविषयक गुंतवणूक उपाय</p> <ul style="list-style-type: none"> • वृद्धी आणि विकास: विकासाचे निर्देशांक-विकासाचे सामाजिक व आर्थिक निर्देशांक, समावेशक विकास, शाश्वत विकास-विकास आणि पर्यावरण, हरित स्थूल देशांतर्गत उत्पादन, शाश्वत विकास उद्दिष्टे, आर्थिक विकासाचे घटक :नैसर्गिक साधने, पायाभूत सुविधा, तंत्रज्ञान भांडवल, लोकसंख्या : मानवी भांडवल, संक्रमणाचा सिद्धांत, मानवी विकास निर्देशांक, दारिद्र्यविषयीचे अंदाज व मापन -दारिद्र्यरेषा, मानवी दारिद्र्य निर्देशांक, उत्पन्न, दारिद्र्य व रोजगार यांतील परस्पर संबंध-वितरण आणि सामाजिक न्यायाची समस्या, भारतातील सामाजिक सुरक्षा उपक्रम. • सार्वजनिक वित्त: सार्वजनिक वित्त आणि वित्तीय संस्था: महसूल स्रोत (केंद्रीय व राज्यस्तरीय), सार्वजनिक खर्च (केंद्रीय व राज्यस्तरीय) वृद्धी व कारणे, सार्वजनिक खर्च सुधारणा: करसुधारणांचे समिक्षण-मूल्यवर्धित कर-वस्तू व सेवा कर, केंद्रीय व राज्यस्तरीय तूट आणि तूटीचा अर्थभरणा. सार्वजनिक कर्ज वृद्धी, घटक व भार, राज्यांच्या केंद्राकडून असलेल्या ऋणभाराची समस्या, भारतातील वित्त आयोग, भारतातील वित्तीय सुधारणा • महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था: कृषी, उद्योग व सेवा क्षेत्राची वैशिष्ट्ये, महाराष्ट्र सरकारची कृषि, उद्योग व सेवाक्षेत्रासाठीची धोरणे, महाराष्ट्रातील परकीय गुंतवणूक. उर्वरित भारताच्या तुलनेत महाराष्ट्र • पुस्तकपालन व लेखाकर्म: लेखाकर्म अर्थ, लेखा संज्ञा, लेखाकर्माकरिता दस्तऐवज, रोजकीर्द, सहाय्यक पुस्तके, खतावणी, बँक मेळजुळणी पत्रक, तेरीज पत्रक, अंतिम लेखे, वित्तीय विवरणपत्रके, एकनोंद व द्विनोद पध्दत • आर्थिक सुधारणा व कायदे: पार्श्वभूमी, उदारीकरण, खाजगीकरण, जागतिककरण संकल्पना व त्याचा अर्थ आणि व्याप्ती, मर्यादा, केंद्र व राज्य स्तरावरील आर्थिक सुधारणा, WTO तरतुदी आणि सुधारणा आणि त्याचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील अपेक्षित परिणाम प्रश्न व समस्या, GST विक्रीकर, VAT, WTO, इत्यादीशी संबंधित कायदे / नियम
--	--	--

Syllabus for the posts of Assistant Farm Manager (Veterinary), Technical Officer to Associate Dean (Veterinary Science)

Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General Knowledge (सामान्य ज्ञान)	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्त्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र -राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतीराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra -State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development – Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment) • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी -आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra)

		<ul style="list-style-type: none"> • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारित प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारित प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	Technical Subjects (तांत्रिक विषय)	<ul style="list-style-type: none"> • Diseases & Livestock and poultry their epidemiology and general systemic stages • General and specific clinical examination with laboratory investigation methods • Specific conditions of Gastroenterology, Cardio-vascular and pulmonary system • Diseases of urinary, nervous, and musculo skeletal system • Production and deficiency diseases in domestic animals and common toxicities • Contagious diseases and their control measure strategies • Judicial procedures in Vetero-legal cases; IPC and different inactments • New approaches in disease therapeutics and parasitic disease control program • Diseases of zoo, wildlife and laboratory animals • General surgical affections, Asepsis / Antisepsis; sterilization and disinfection • Concept of anaesthesia and different anaesthetic procedures • Suture and suturing technique, post surgical care, artificial ventilation • Radiography and Radiotherapy of body systems • Orthopaedic affections and corrective procedures, lameness in animals • Affections of head and neck region and their surgical corrections • Thoraco-abdominal surgeries and related corrections • Corrective Surgeries for pelvic, genital and urinary systems. • Reproductive apparatus, oestrus cycle and gametogenesis • Endocrine control of reproduction, ovulation, and placentation • Pregnancy and pregnancy related diseases, accidents • Parturition and post partum events, • Obstetrical conditions and corrective measures • Infertility conditions in females and treatment strategies • Reproductive technologies and ultrasonography in farm animals • Andrological investigation of males • Semen preservation methods • Impotentia conditions and corrective measures in males. • Gross Anatomy and body structure of animals and poultry • Embryonic development of body organ • Physiology of different body systems • Physiology of hormones and minerals. • Climatic and behaviour physiology.

		<ul style="list-style-type: none"> • Biochemistry of blood, urine and body fluids. • Estimations of Various samples for biochemical evaluations. • Gene structure and cell biology. • Molecular biology technique. • Fundamental of extension communication • Information Communication technology. • Training and human resource development • Development of microbiology science and bacterial vaccine • Systemic Bacteriology. • General and systemic virology. • Fungal classification and different contaminations • Concept of immunity and immunological tolerance • Vaccine and diagnostic technology • Parasites and their types causing diseases • Control and management of Parasitic diseases • General concepts in Pathology and inflammation. • Genetically determined and Oncological diseases. • Post mortem and histopathological diagnosis. • Clinical pathology of systemic and infectious diseases • Avian Pathology with diseases of laboratory and wild animals • Pharmacodynamics and kinetics • Drugs acting on different body systems. • Chemotherapy, toxicology and Ecotoxicology • Scope of Veterinary public health • Milk and meat hygiene • Food borne diseases and intoxications. • Zoonosis and environmental hygiene • Health Education and public health strategies • Advanced Genetics. • Overview of Breeding- • Genetic properties of population, • Population Genetics. • Selection and selection experiments. • Energy and Protein, Minerals, vitamins and Feed Additives • Non-Ruminant Nutrition. • Forage Conservation and Evaluation • Feed processing and Technology. • Basic and general aspects of livestock products • Abattoir and Poultry processing Plants. • Processing and preservation, Packaging. • Quality control. • Breeding Management • Feeding Management. • Reproduction Management. • Shelter Management • Production and Management of cattle and Buffalo • Production and Management of other animals. • Poultry Nutrition. • Avian Physiology. • Poultry product Technology. • Economics and Marketing in Poultry.
--	--	--

Syllabus for the post of Hospital Clinician		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General Knowledge (सामान्य ज्ञान)	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र -राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतीराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra -State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development - Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment) • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी -आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension)

	<p>Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • तर्क आधारित प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारित प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	<p>Technical Subject (तांत्रिक विषय)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • General and specific clinical examination with laboratory investigation methods • Specific conditions of Gastroenterology, Cardio-vascular and pulmonary system • Systemic diseases in animal species- bacterial, viral, protozoal and fungal • Diseases of urinary, nervous, and musculo-skeletal system • Production and deficiency diseases in domestic animals and common toxicities • Contagious diseases and their control measure strategies • Judicial procedures in Vetro-legal cases; IPC and different inactments • New approaches in disease therapeutics and parasitic disease control program • Diseases of zoo, wildlife and laboratory animals • General surgical affections, Asepsis / Antisepsis; sterilization and disinfection • Concept of anaesthesia and different anaesthetic procedures • Suture and suturing technique, post surgical care, artificial ventilation • Radiography and Radiotherapy of body systems • Orthopaedic affections and corrective procedures, lameness in animals • Affections head and neck region and their surgical corrections • Thoraco-abdominal surgeries and related corrections • Corrective Surgeries for pelvic, genital and urinary systems. • Reproductive apparatus, oestrus cycle and gametogenesis • Endocrine control of reproduction, ovulation, and placentation • Pregnancy and pregnancy related diseases and conditions • Parturition and post partum events, • Obstetrical conditions and corrective measures • Infertility conditions in females and treatment strategies • Reproductive technologies and ultrasonography in farm animals • Andrological investigation of males • Semen preservation methods • Impotentia conditions and corrective measures in males.

Syllabus for the posts of Assistant Manager (Quality Control), Plant Operator (Milk Processing)

Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General Knowledge (सामान्य ज्ञान)	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्त्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र -राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतीराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra -State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development - Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment) • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी -आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra)

		<ul style="list-style-type: none"> • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारित प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारित प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	Technical Subject (तांत्रिक विषय)	<ul style="list-style-type: none"> • Dairy development in India and Operation flood, • Cattle and Buffalo breeds of Maharashtra, • Applications of audio-visual aids and programme planning in extension education, • Marketing management of milk and milk products, • Fluid mechanics and piping systems in dairy plants, Applications of thermodynamics in dairy processing, Heat transfer, Boilers and Steam generations, IBR Act, • Electrical Engineering and applications in dairy industry, Refrigeration systems, Refrigerants, Cooling load estimation, Basic milk processing operations viz. Clarification, Separation, homogenization, sterilization, pasteurization, bactofugation and related equipment, • Milk evaporation and drying, • Food rheology and rheological/ viscoelastic models, Bureau of energy efficiency, Energy conservation Act 2001, • Chemical Composition and FSSAI standards for milk and milk products, • Physico-chemical properties of milk and milk products, Physico-chemical changes during production of Khoa and its derivatives Channa, Paneer, Curd, Ice cream, Cheese, Concentrated and dried milks, • Chemical analysis of milk and milk products, Platform tests, adulteration in milk and milk products and methods of its detection, Chemical quality control: HACCP,ISO,FSSAI, TQM, FSMS, • Instrumental analysis of milk and milk products, Microbiological grading and legal standards for raw and processed milk, • Types and role of starters in fermented milk and milk products, Probiotics and Prebiotics, • Microbiological quality and safety of dairy products, Kinetics of microbial destruction and nutrient degradation, • Production of indigenous milk products, Fermented milk products: Manufacturing and quality aspects, • Technological aspects of fat rich dairy products, • Technological aspects of condensed and dried milk, • Technological aspects of ice cream and frozen desserts, Packaging of milk and milk products.

Syllabus for the post of Hospital Technician		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्व साधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General Knowledge (सामान्य ज्ञान)	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्त्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र -राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतीराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra -State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development – Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामानबदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment) • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी -आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह

		<p>(Current Affairs - International, National, including Maharashtra)</p> <ul style="list-style-type: none"> • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	<p>Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारित प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारित प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	<p>Technical Subject (तांत्रिक विषय)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anatomy- General knowledge of Microscopic Anatomy, Embryology, Histology, regional anatomy in animals. • Physiology- Blood, Lymphatic system, Digestive system, Special senses, Respiratory system, Circulatory system, Thermoregulation, Endocrine system, Nervous system and Reproductive system • Biochemistry- carbohydrates, lipids, proteins, enzymes, iron metabolism, fluid and electrolyte balance, acid base balance • Foundations of Nursing including Ethics and History of nursing • Emergency Nursing- Introduction, Bandaging, Types of emergencies, Disaster and calamities and field visits • Nutrition for sick animals • Community health

Syllabus for the post(s) of Operation Theatre Technician, Operation Theatre Assistant		
Section	Subject	Particulars
I	<p>Marathi (मराठी) (HSC level)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	<p>English (इंग्रजी) (HSC level)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	<p>General Knowledge (सामान्य ज्ञान)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्त्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल - भौतिक,

		<p>सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography)</p> <ul style="list-style-type: none"> • भारत आणि महाराष्ट्र-राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतीराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra -State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development – Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment) • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी -आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	<p>Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारित प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारित प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	<p>Technical Subject (तांत्रिक विषय)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anatomy- General knowledge of Microscopic Anatomy, Embryology, Histology, regional anatomy in animals. • Physiology- Blood, Lymphatic system, Digestive system, Special senses, Respiratory system, Circulatory system, Thermoregulation, Endocrine system, Nervous system and Reproductive system • Biochemistry- carbohydrates, lipids, proteins, enzymes, ion metabolism, fluid and electrolyte balance, acid base balance • Foundations of Nursing including Ethics and History of nursing • Emergency Nursing- Introduction, Bandaging, Types of

		<p>emergencies, Disaster and calamities and field visits</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nutrition for sick animals • Community health
--	--	---

Syllabus for the post of Farm Assistant		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General knowledge (सामान्य ज्ञान) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • आधुनिक भारताचा इतिहास (History of Modern India) • भारताचा व महाराष्ट्राचा भूगोल (Geography of India and Maharashtra) • भारतीय अर्थव्यवस्था (Indian Economy) • ग्राम प्रशासन, जिल्हा प्रशासन, राज्य प्रशासन- रचना संघटन, कार्ये (Structure, Organization and Functions of Village, District and State Administration) • महाराष्ट्रातील समाजसुधारक (Social Reformers in Maharashtra) • चालू घडामोडी (Current Affairs) • भारताचे शेजारील राष्ट्रांशी संबंध (India's relations with neighbouring countries) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	Technical Subject (तांत्रिक विषय)	<ul style="list-style-type: none"> • पशुंचे आरोग्य व प्रथमोपचार • जंतनिर्मूलन आणि लसीकरण • गाभण आणि प्रसूत जनावरांचे रोगप्रतिबंधात्मक व्यवस्थापन • जनावरांचे खड्डीकरण • जनावरांचा माज : लक्षणे आणि ओळखण्याच्या पद्धती • निर्जंतुकीकरण पद्धती, स्वच्छता

		<ul style="list-style-type: none"> • कृत्रिम रेतन: नोंदी आणि तंत्र • वळू व्यवस्थापन • निरोगी आणि आजारी पशुंची लक्षणे • आजारी जनावरांची देखभाल • पशुसंवर्धन : इतिहास, सद्यस्थिती, संधी • दुग्ध उत्पादन वस्तुस्थिती व अपेक्षित विकास • पशुसंवर्धनासाठी प्रभावी विस्तार कार्य • दुग्ध सहकारी संस्था आणि लेखा पद्धती • पशुसंवर्धन आणि दुग्ध व्यवसायात संगणकीय वापर • सक्षम पशुधनासाठी सुधारित व्यवस्थापन पद्धती • शाश्वत पशुसंवर्धनात प्रतिबंधक उपाय • दुग्ध भेसळ आणि सामाजिक परिणाम व प्रतिबंधाच्या उपाययोजना • नुतन दुग्धजन्य पदार्थ मुल्यवर्धन पद्धती • स्वच्छ दूध उत्पादनात गुणवत्ता वर्धन • पशुसंवर्धन • पशुपैदास व पशु जाती • वैरण उत्पादन • पशुपोषण आहार • गाय म्हैस पालन व दुग्धोत्पादन • दुधाचे गुणनियंत्रण • दूध हाताळणी व विक्री • दुग्धजन्य पदार्थ निर्मिती व तंत्रज्ञान • शेळी, मेंढी व वराह पालन • कुक्कुट पालन
--	--	---

Syllabus for the post of Dairy Plant Assistant		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension

<p style="text-align: center;">III</p>	<p style="text-align: center;">General Knowledge (सामान्य ज्ञान)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्त्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतीक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र - राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra -State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development - Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment) • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी-आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
<p style="text-align: center;">IV</p>	<p style="text-align: center;">Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)
<p style="text-align: center;">V</p>	<p style="text-align: center;">Technical Subject (तांत्रिक विषय)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dairy development in India and Operation flood, • Cattle and Buffalo breeds of Maharashtra, • Applications of audio-visual aids and programme planning in extension education, • Marketing management of milk and milk products, • Fluid mechanics and piping systems in dairy plants, Applications of thermodynamics in dairy processing, Heat transfer, Boilers and Steam generations, IBR Act, • Electrical Engineering and applications in dairy industry,

		<p>Refrigeration systems, Refrigerants, Cooling load estimation, Basic milk processing operations viz. clarification, separation, homogenization, sterilization, pasteurization, bactofugation and related equipment,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Milk evaporation and drying, • Food rheology and rheological/ viscoelastic models, Bureau of energy efficiency, Energy conservation Act 2001, • Chemical Composition and FSSAI standards for milk and milk products, • Physico-chemical properties of milk and milk products, Physico-chemical changes during production of Khoa and its derivatives Channa, Paneer, Curd, Ice cream, Cheese, Concentrated and dried milks, • Chemical analysis of milk and milk products, Platform tests, adulteration in milk and milk products and methods of its detection, Chemical quality control: HACCP,ISO,FSSAI, TOM, FSMS, • Instrumental analysis of milk and milk products, Microbiological grading and legal standards for raw and processed milk, • Types and role of starters in fermented milk and milk products, Probiotics and Prebiotics, • Microbiological quality and safety of dairy products, Kinetics of microbial destruction and nutrient degradation, • Production of indigenous milk products, Fermented milk products: Manufacturing and quality aspects, • Technological aspects of fat rich dairy products, • Technological aspects of condensed and dried milk, • Technological aspects of ice cream and frozen desserts, Packaging of milk and milk products
--	--	---

Syllabus for the post of X-Ray Technician

Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension

<p style="text-align: center;">III</p>	<p style="text-align: center;">General Knowledge (सामान्य ज्ञान)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र -राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra -State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development – Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment) • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी-आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
<p style="text-align: center;">IV</p>	<p style="text-align: center;">Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)

<p style="text-align: center;">V</p>	<p style="text-align: center;">Technical Subject (तांत्रिक विषय)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anatomy and Physiology: Introduction to structure and body cell/ tissue • Anatomy of skeletal system, joints, muscles, circulatory system, lymphatic system, digestive system, respiratory system, nervous system, reproductive system, urinary system, skin, endocrine system, eye and ear • Computed tomography- definitions and its basic principles • Magnetic Resonance Imaging (MRI)- definition, physical principles, clinical applications and basic safety measures • Radiotherapy- basic principles in radiotherapy and various doses • Ultrasonography- introduction, history, principles, advantages, applications and limitations • Nuclear Medicine- Introduction, clinical applications • CathLab- Angiography procedures and equipments, interventional imaging procedures • Physics- Units of measurements • Magnetism, electricity, current electricity, electromagnetic induction, direct and alternating currents • Radiation Physics- structure of atom, radioactivity, production and properties of X rays, details of X ray tube, dosimetry, ICRP recommendations • Equipment- Mains supply, Basic X-ray circuit control & stabilizing equipment meters, control of scattered radiations Fluoroscopy, Tomography, mobile equipment, Photo-fluoroscopy, Image Intensifiers. Care & maintenance of equipment. • Radiographic Technique- Upper Limb, Lower Limb, Hip & Pelvis, Vertebral Column, Skull, thoracic cavity, Abdomen • Special procedures & the use of contrast media- Urinary Tract, Gastro-intestinal Tract, reproductive tract • Radiographic photography & dark room technique- Photographic Process, Film Material, Sensitivity, X- ray film storage, Screens, Cassettes, Film processing, Film Rinsing, washing & drying, Film processing equipment, Dark Room Design, Radiographic image and Administration
--------------------------------------	---	--

**Syllabus for the post(s) of Veterinary Laboratory Diagnostic Assistant (VLDA),
Zoo Technician (Curator), Curator cum Specimen Technician**

Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General Knowledge (सामान्य ज्ञान)	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्त्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र - राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra - State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development – Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परिस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment) • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी

		<p>आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development)</p> <ul style="list-style-type: none"> • चालू घडामोडी- आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	Technical Subject (तांत्रिक विषय)	<ul style="list-style-type: none"> • Haematology • Gross urine analysis, faeces examination, sputum, CSF, Semen and other body fluids. • Histopathology • Cytology • Microbiology - Bacteriology, Virology & Mycology • Glassware. Grades of glassware, cleaning, calibration of volumetric apparatus including pipettes • Parasitology • Laboratory storage and safety • Preparation of distilled water, deionised water, pyrogen free distilled water, normal, molar and percentage solutions. • Collection, preparation transportation, processing and disposal of biological specimens. • Biochemistry -LFT, KFT, GI function test, Thyroid function test, etc

Syllabus for the post(s) of Laboratory Assistant (Veterinary Science & Dairy Technology), Laboratory Assistant (Fishery Science)

Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न

II	English (इंग्रजी) <i>(HSC level)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General Knowledge (सामान्य ज्ञान)	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्त्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र - राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra - State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development - Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment) • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी- आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)

IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	Technical Subject (तांत्रिक विषय)	<ul style="list-style-type: none"> • Types of tests performed in laboratory • Name of equipments used in laboratory • House- keeping and cleanliness in laboratory • Methods of chemical disinfection • Methods of sterilization of laboratory equipments • Collection of blood samples • Sample collection and storage • Quality control • Inventory control / equipments, material management • Biomedical waste management

Syllabus for the post of Medicine Storekeeper		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General Knowledge (सामान्य ज्ञान)	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्त्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र -राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra -State and Governance, Constitution,

		<p>Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues)</p> <ul style="list-style-type: none"> • आर्थिक आणि सामाजिक विकास – शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development – Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment) • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी- आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	<p>Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	<p>Technical Subject (तांत्रिक विषय)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pharmacopoeia - IP, BP, USP, NF and Extra Pharmacopoeia. • Salient features of Indian Pharmacopoeia. • Pharmaceutical dosage forms, Drugs and their uses, doses, stability and storage, Impurity testing and basic quality control • Pharmacognosy, Pharmacological classification and drug indications, Dosage regimen, mechanism of action and contraindications, Common adverse effects of drugs. • Community Pharmacy-Prescription and prescription handling, Over the counter (OTC) medicines, pharmacy management • Hospital and clinical Pharmacy, Good Pharmacy practice (GPP) in hospitals, Hospital Pharmacy

		standards, Supply chain and inventory control, Drug distribution, Radio pharmaceuticals
--	--	---

Syllabus for the post (s) of Senior Clerk, Clerk cum Typist and Junior Storekeeper		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General Knowledge (सामान्य ज्ञान)	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र - राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra - State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्याशास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development - Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate

		<p>change, Social issues, Human development and Environment)</p> <ul style="list-style-type: none"> • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी- आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)

Syllabus for the post (s) of Senior Mechanic and Boiler Operator		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English(इंग्रजी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General knowledge (सामान्य ज्ञान) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • आधुनिक भारताचा इतिहास (History of Modern India) • भारताचा व महाराष्ट्राचा भूगोल (Geography of India and Maharashtra) • भारतीय अर्थव्यवस्था (Indian Economy) • ग्राम प्रशासन, जिल्हा प्रशासन, राज्य प्रशासन - रचनासंघटन, कार्ये (Structure, Organization and Functions of Village, District and State Administration) • महाराष्ट्रातील समाजसुधारक (Social Reformers in Maharashtra) • चालू घडामोडी (Current Affairs) • भारताचे शेजारील राष्ट्रांशी संबंध (India's relations with neighbouring countries) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)

IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारित प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारित प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	Technical Subject (तांत्रिक विषय)	<ul style="list-style-type: none"> • Manufacture simple sheet metal • Metal components by observing standard procedures • Components by different operations and check accuracy using appropriate measuring instruments • Different fit of components for assembling • Components involving different operations on lathe • Simple repair over hauling of different machines and check for functionality • Components of different mating surfaces • Drilling and reaming • Different gauges • Leakages • Cutting and threading of pipe lengths • Drilled gig and components on drill machine by using gigs and check for correctness • Pneumatics and hydraulics' components

Syllabus for the post of Junior Technician (Cold Storage)		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English(इंग्रजी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General knowledge (सामान्य ज्ञान) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • आधुनिक भारताचा इतिहास (History of Modern India) • भारताचा व महाराष्ट्राचा भूगोल (Geography of India and Maharashtra) • भारतीय अर्थव्यवस्था (Indian Economy) • ग्रामप्रशासन, जिल्हा प्रशासन, राज्यप्रशासन- रचना संघटन, कार्ये (Structure, Organization and Functions of Village, District and State Administration) • महाराष्ट्रातील समाजसुधारक (Social Reformers in Maharashtra)

		<ul style="list-style-type: none"> • चालू घडामोडी (Current Affairs) • भारताचे शेजारील राष्ट्रांशी संबंध (India's relations with neighbouring countries) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारित प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारित प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	Technical Subject (तांत्रिक विषय)	<ul style="list-style-type: none"> • Basic refrigeration: Various refrigeration equipments and components of vapour compression system like compressor, condenser, expansion device, • Electrical and mechanical components of refrigerator, direct cool and frost free • Condenser, Expansion valve, Evaporators • Refrigerants, Flip AC (valve/ floor/ cassette) • Commercial compressor (Fixed and variable) • Water cooled condenser, Cooling tower • Water treatment, Water cooler and dispenser • Visible and bottle coolers • Deep freezer and display cabinet • Ice cube machines, Ice candy plants, Ice plants • Walk in cooler and rich in cabinet • Cold storage, HVAC (plant), Duct • Package AC (with air cooled condenser), package AC (with water cooled condenser), Central/ industrial AC, Direct expansion system, Indirect/ Chiller system, Car AC, Mobile AC (Bus, train)

Syllabus for the post (s) of Senior Library Assistant and Junior Library Assistant		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (HSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension

<p style="text-align: center;">III</p>	<p style="text-align: center;">General Knowledge (सामान्यज्ञान)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • भारताचा इतिहास, भारतीय राष्ट्रीय चळवळ, महाराष्ट्रातील महत्त्वाच्या घटनांसह (History of India, Indian National Movement, including important events in Maharashtra) • महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल - भौतिक, सामाजिक, आर्थिक भूगोल (Geography of Maharashtra, India and World - Physical, Social, Economic Geography) • भारत आणि महाराष्ट्र- राज्य आणि शासन, राज्यघटना, राजकीय व्यवस्था, पंचायतीराज, सार्वजनिक धोरण, मानवी हक्कांचे मुद्दे (India and Maharashtra - State and Governance, Constitution, Political System, Panchayat Raj, Public Policy, Human Rights Issues) • आर्थिक आणि सामाजिक विकास - शाश्वत विकास ध्येये, गरीबी समावेशन, लोकसंख्या शास्त्र, सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (Economic and Social Development - Sustainable Development Goals, Poverty Alleviation, Demography, Initiatives in Social Sector) • सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान (General Science and Technology) • पर्यावरणीय परीस्थितीतील जैवविविधता, हवामान बदल, सामाजिक समस्या, मानव विकास व पर्यावरण (Biodiversity in environmental context, Climate change, Social issues, Human development and Environment) • भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास विषयक अर्थशास्त्र, वृद्धी आणि विकास (Indian Economy, Developmental Economics, Growth and Development) • चालू घडामोडी -आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, महाराष्ट्रासह (Current Affairs - International, National, including Maharashtra) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
<p style="text-align: center;">IV</p>	<p style="text-align: center;">Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)
<p style="text-align: center;">V</p>	<p style="text-align: center;">Technical Subject (तांत्रिक विषय)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Information, Communication and Society • Management of Library and Information Centre • Information Sources, Systems and Services • Information Processing and Retrieval, Fundamental of Information, Communication and Technologies

		<ul style="list-style-type: none"> • Information, Communication and Technologies : Applications • Preservation and Conservations of Library Material • Research and Methodology • Academic Library Systems • Technical Writing, Communications • Archives Management • Library Information and Related Legislation • Resource Sharing and Library Network Global Library Networks and Consortia:Role of Technology • Classification: Basic Concept, Types of Classification Classification-Dewey Decimal Classification (DDC) • Cataloguing: Basic Concept, Types and Forms of Catalogues, Formats and Standards, Cataloguing of Non-Book Material, Metadata, Online Cataloguing • Indexing : Basics of Subject Indexing, Indexing Techniques • Network Fundamentals: Internet Tools and Services, Middleware Technologies • Communication Skills: Communication Fundamentals, the Basics Social Skills Introducing the Institution • Workplace Skills • Writing Skills: Internal Communication, Introducing Yourselfs, Communication with Customers, Communication with Service Provider • Advance Writing Skills: Writing Proposals, Writing Reports, Design of Survey Questionnaire • Cataloguing – AACR 2R and MARC 21 • Information Products and Services: Conventional Products and Services, Special Products and Services, Document Delivery Service, Web Products and Services • Library Automation: An Introduction, Automating Your Library, Library Automation Process/Packages, KOHA , RFID Technologies etc. • Digitisation and Digital Libraries : Introduction to Digital Library, Digitisation Process
--	--	---

Syllabus for the post of Library Attendant		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उतान्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General knowledge (सामान्य ज्ञान) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • आधुनिक भारताचा इतिहास (History of Modern India) • भारताचा व महाराष्ट्राचा भूगोल (Geography of India and Maharashtra) • भारतीय अर्थव्यवस्था (Indian Economy) • ग्राम प्रशासन, जिल्हा प्रशासन, राज्य प्रशासन- रचना संघटन, कार्ये (Structure, Organization and Functions of Village, District and State Administration) • महाराष्ट्रातील समाजसुधारक (Social Reformers in Maharashtra) • चालू घडामोडी (Current Affairs) • भारताचे शेजारील राष्ट्रांशी संबंध (India's relations with neighbouring countries) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारित प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारित प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	Technical Subject (तांत्रिक विषय)	<ul style="list-style-type: none"> • Library Information and Society: Type of Libraries, Laws of Library Science • Resource Sharing and Library Network: Resource Sharing, Library Networks and Consortia : Indian • Library and Information Profession and Related Agencies: Ethical Issue of Librarianship • Information Resources and Services: Documentary Sources, Categorisation of Sources • Information Services: Types of Services: Reference, Referral, CAS, etc. • Information Use and User Studies: User Education and Information Literacy, Marketing of Information Services • Organising and Managing Information: Basic Concept, Types of Classification, Classification- Dewey Decimal Classification (DDC)

		<ul style="list-style-type: none"> • Cataloguing: Basic Concept, Types and Forms of Catalogues, Formats and Standards, Cataloguing of Non-Book Material • Indexing: Basics of Subject Indexing, Indexing Techniques • Recent Developments: Online Catalogues (Design and Services), Overview of Web Indexing, Metadata, Interoperability and Ontologies • Basics of ICT: Search Engine, Network Fundamentals, Internet Tools and Services • Communication Skills: Communication Fundamentals, the Basics Social Skills, Introducing the Institution • Workplace Skills • Writing Skills: Internal Communication, Introducing Yourself, Communication with Customers, Communication with Service Provider • Advance Writing Skills: Writing Proposals, Writing Reports, Design of Survey, Questionnaire • Management of Library and Information Centre: Library Functions and Operations, Basic Housekeeping Operations Part, Physical Infrastructure Planning, Maintenance and Preservation, Disaster Management • Cataloguing – AACR 2R and MARC 21 • Information Products and Services: Conventional Products and Services, Special Products and Services, Document Delivery Service, Web Products and Services • Library Automation: An Introduction, Automating Your Library, Library Automation Process/Packages, KOHA etc. • Digitisation and Digital Libraries: Introduction to Digital Library, Digitisation Process
--	--	---

Syllabus for the post(s) of Electrician , Junior Technician cum Wiremen		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण शब्दसंग्रह • वाक्य रचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English(इंग्रजी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension

III	General knowledge (सामान्य ज्ञान) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • आधुनिक भारताचा इतिहास (History of Modern India) • भारताचा व महाराष्ट्राचा भूगोल (Geography of India and Maharashtra) • भारतीय अर्थव्यवस्था (Indian Economy) • ग्राम प्रशासन, जिल्हा प्रशासन, राज्य प्रशासन- रचना संघटन, कार्ये (Structure, Organization and Functions of Village, District and State Administration) • महाराष्ट्रातील समाज सुधारक (Social Reformers in Maharashtra) • चालू घडामोडी (Current Affairs) • भारताचे शेजारील राष्ट्रांशी संबंध (India's relations with neighbouring countries) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	Technical Subject (तांत्रिक विषय)	<ul style="list-style-type: none"> • Electrical wire joints, soldering, crimping and measure insulation resistance • Characteristics of electrical and magnetic circuits • Install, test and maintenance of batteries and solar cell • Test wiring system • Earthing installation • Electrical illumination and tests • Commissioning and evaluate performance of DC machine • Maintenance of DC machines and motor starters • Motor winding • AC motors • Maintenance of alternators/ MG set, Parallel operations of alternators • Wiring of control cabinets and equipments • Control of AC and DC motors by using solid state devices • Faults and troubleshoots inverters, stabilizers, battery chargers, emergency lights and UPS etc. • Domestic service line • Solar panel • Overhead domestic service lines, various powerplant layouts

Syllabus for the post(s) of Laboratory Attendant, Dresser, Extension Training and Exhibition Assistant and Livestock Assistant		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्व साधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General Knowledge (सामान्य ज्ञान)	<ul style="list-style-type: none"> • आधुनिक भारताचा इतिहास (History of Modern India) • भारताचा व महाराष्ट्राचा भूगोल (Geography of India and Maharashtra) • भारतीय अर्थव्यवस्था (Indian Economy) • ग्राम प्रशासन, जिल्हा प्रशासन, राज्य प्रशासन- रचना संघटन, कार्ये (Structure, Organization and Functions of Village, District and State Administration) • महाराष्ट्रातील समाजसुधारक (Social Reformers in Maharashtra) • चालू घडामोडी (Current Affairs) • भारताचे शेजारील राष्ट्रांशी संबंध (India's relations with neighbouring countries) • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित)	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)
V	Technical Subject (तांत्रिक विषय)	<ul style="list-style-type: none"> • पशुंचे आरोग्य व प्रथमोपचार • जंतनिर्मूलन आणि लसीकरण • गाभण आणि प्रसूत जनावरांचे रोगप्रतिबंधात्मक व्यवस्थापन • जनावरांचे खच्चीकरण • जनावरांचा माज : लक्षणे आणि ओळखण्याच्या पद्धती • निर्जंतुकीकरण पद्धती, स्वच्छता • कृत्रिम रेतन: नोंदी आणि तंत्र • वळू व्यवस्थापन • निरोगी आणि आजारी पशुंची लक्षणे • आजारीजनावरांची देखभाल • पशुसंवर्धन : इतिहास, सद्यस्थिती, संधी • दुग्ध उत्पादन वस्तुस्थिती व अपेक्षित विकास • पशुसंवर्धनासाठी प्रभावी विस्तार कार्ये • दुग्ध सहकारी संस्था आणि लेखा पद्धती

		<ul style="list-style-type: none"> • पशुसंवर्धन आणि दुग्ध व्यवसायात संगणकीय वापर • सक्षम पशुधनासाठी सुधारित व्यवस्थापन पद्धती • शाश्वत पशुसंवर्धनात प्रतिबंधक उपाय पद्धती • दुग्ध भेसळ आणि सामाजिक परिणाम व प्रतिबंधाच्या उपाययोजना • नुतन दुग्धजन्य पदार्थ मुल्यवर्धन पद्धती • स्वच्छ दूध उत्पादनात गुणवत्ता वर्धन • पशुसंवर्धन • पशूपैदास व पशू जाती • वैरण उत्पादन • पशुपोषण आहार • गाय म्हैस पालन व दुग्धोत्पादन • दुग्धाचे गुणनियंत्रण • दूध हाताळणी व विक्री • दुग्धजन्य पदार्थ निर्मिती व तंत्रज्ञान • शेळी, मेंढी व वराह पालन • कुक्कुट पालन
--	--	--

Syllabus for the post(s) of Driver / Ambulance Driver, Tractor Driver/Machine Operator		
Section	Subject	Particulars
I	Marathi (मराठी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • सर्व साधारण शब्दसंग्रह • वाक्यरचना • व्याकरण • म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग • उताऱ्यावरील प्रश्न
II	English (इंग्रजी) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • General Vocabulary • Sentence Structure • Grammar • Idioms & Phrases- their meaning and use • Comprehension
III	General knowledge (सामान्य ज्ञान) (SSC level)	<ul style="list-style-type: none"> • आधुनिक भारताचा इतिहास (History of Modern India) • भारताचा व महाराष्ट्राचा भूगोल (Geography of India and Maharashtra) • भारतीय अर्थव्यवस्था (Indian Economy) • ग्राम प्रशासन, जिल्हा प्रशासन, राज्य प्रशासन- रचना संघटन, कार्ये (Structure, Organization and Functions of Village, District and State Administration) • महाराष्ट्रातील समाजसुधारक (Social Reformers in Maharashtra) • चालू घडामोडी (Current Affairs) • भारताचे शेजारील राष्ट्रांशी संबंध (India's relations with neighbouring countries)

		<ul style="list-style-type: none"> • कृषि, पशुसंवर्धन आणि ग्रामीण विकास (Agriculture, Animal Husbandry and Rural Development)
IV	Quantitative aptitude and Mathematics (बुद्धिमापन आणि गणित) <i>(SSC level)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • सामान्य बुद्धिमापन व आकलन (General IQ and Comprehension) • तर्क आधारीत प्रश्न (Reasoning based questions) • अंकगणित आधारीत प्रश्न (Arithmetic based questions)

परिशिष्ट - ड

गैरप्रकारच्या कारवाईसंदर्भात सविस्तर माहिती

➤ **गैरप्रकार व प्रतिरोधित कालावधी :-**

विद्यापीठाकडून राबविण्यात येणाऱ्या भरती प्रक्रियेच्या अनुषंगाने उमेदवार अथवा उमेदवार नसलेल्या व्यक्तीने केलेल्या पुढील कृतींना गैरप्रकार / गैरकृत्य समजण्यात येऊन त्यापुढे नमूद कालावधीकरीता सदर उमेदवारास प्रतिरोधित करण्यात येईल.

गैरप्रकार व प्रतिरोधितेचे प्रमाण (Quantum of Debarment)		
अ. क्र.	गैरप्रकार	प्रतिरोधित करावयाचा कालावधी
1.	एखाद्या विशिष्ट निर्णयासाठी संघटीतपणे अथवा असंघटीतपणे कोणत्याही माध्यमातून विद्यापीठ प्रशासनावर दबाव आणणे अथवा दबावाचा प्रयत्न करणे.	त्या परिक्षेकरीता प्रतिरोधित करण्यात येईल
2.	अर्जामधील सर्व दावे / माहितीची सत्यता तपासण्यासाठी विद्यापीठाने मागणी केलेल्या आवश्यक कागदपत्रांचा पुरावा विद्यापीठाच्या सुचनेनुसार कोणत्याही टप्प्यावर सादर न करणे.	
3.	अर्जात हेतूपुरस्पर खोटी माहिती देणे किंवा खरी माहिती दडवून ठेवणे किंवा त्यात बदल करणे अथवा विहित पध्दतीने वितरीत न करण्यात आलेले दाखले/कागदपत्रे सादर करणे.	त्या परिक्षेसाठी पुढील 3 वर्षासाठी प्रतिरोधित करण्यात येईल
4.	परीक्षेकरीता विद्यापीठाकडून नियुक्त करण्यात आलेल्या कोणत्याही कर्मचाऱ्यास उदा. समवेक्षक, पर्यवेक्षक, लिपीक, परीक्षा उपकेंद्रप्रमुख, सेवा पुरवठादार संस्थेचे कर्मचारी, सुरक्षा रक्षक इत्यादी लोकांना त्रस्त करणे, धमकावणे अथवा शारीरिक इजा करणे अथवा तसा प्रयत्न करणे.	
5.	निवड प्रक्रियेसंदर्भातील कोणत्याही महत्वाच्या कागदपत्रांवर अश्लिल अथवा अन्य आक्षेपार्ह लिखाण करणे आणि/अथवा गैरलागू असलेली चित्रे/आकृत्या रेखाटणे. परीक्षेसंदर्भात खोटी/अथवा विद्यापीठाची बदनामीकारक माहिती प्रसारीत करणे.	
6.	विद्यापीठाशी पत्र व्यवहार करतांना हेतूपुरस्पर वस्तुस्थिती दर्शक माहिती नमुद न करणे, वस्तुस्थिती दडविणे, पुराव्याविना माहिती देणे, पत्र व्यवहारांमध्ये खोटे दिशाभूल करणारे आरोप करणे.	
7.	निवड प्रक्रियेशी संबंधित ठिकाणे उदा. परीक्षा कक्ष, कागदपत्रे तपासणी कक्ष, शारीरिक चाचणीचे ठिकाण, विद्यापीठ/महाविद्यालयाचे कार्यालये इत्यादी ठिकाणांच्या पायाभूत सुविधा/सामुग्री यांची कोणत्याही प्रकारची नासधूस करणे अथवा विद्रुप करण्याचा प्रयत्न करणे, कोणत्याही प्रकारचा अडथळा निर्माण करणे, घोषणाबाजी करणे, इतर उमेदवारांना धमकावणे, इत्यादी प्रकारचे गैरवर्तन करणे.	
8.	भरती प्रक्रियेच्या अनुषंगाने मुद्रित, इलेक्ट्रॉनिक, डिजीटल आणि समाज माध्यमांद्वारे विद्यापीठाचे पदाधिकारी, अधिकारी, कर्मचारी, विद्यापीठास सहाय्य करणारे तज्ञ किंवा परिक्षक यांच्याविरुद्ध निदर्शने, घोषणाबाजीद्वारे धाकदपटशा किंवा चुकीचे आरोप किंवा अश्लिल शेरबाजी करणे.	

9.	स्वतःस अकारण/गैरवाजवी फायदा होण्यासाठी अथवा विद्यापीठाकडून व्यापक प्रसिध्दी देण्यापुर्वीची कोणत्याही स्वरूपाची माहिती मिळविण्यासाठी विद्यापीठाच्या कर्मचाऱ्यावर गैरवाजवी प्रभाव टाकण्याचा प्रयत्न करणे.	
10.	परीक्षा कालावधीत परीक्षा कक्षामध्ये उमेदवाराने कॉपी (नक्कल) केल्याचे अथवा इतर उमेदवाराशी / लेखानिकाशी चर्चा करून उत्तरे सोडवीत असल्याचे परीक्षा कक्षातील सीसीटीव्ही चित्रीकरणावरून निदर्शनास येणे/परीक्षा कक्षातील समवेक्षकाने त्या संदर्भात उमेदवाराविरुद्ध तक्रार करणे.	
11.	उमेदवाराने विद्यापीठाकडे केलेला दावा अथवा सादर केलेली कोणतीही कागदपत्रे अथवा प्रमाणपत्रे निवडीच्या अथवा निवडीनंतरच्या कोणत्याही टप्प्यावर कोणत्याही कारणास्तव खोटी, बनावट, खाडाखोड केलेली, अवैध, संबंधीत शासन आदेश/नियमानुसार जारी न केलेली अथवा सक्षम प्राधीकरणाने/ प्राधिकार्याने प्रदान केलेली नसल्याचे आढळून येणे.	त्या परिक्षेसहीत पुढील 5 वर्षासाठी प्रतिरोधित करण्यात येईल
12.	परीक्षे संबंधी कोणताही दस्तावेज उदा. परिक्षेच्या कालावधीमध्ये हजेरीपट, उमेदवारांची ओळखपत्रे फाडणे, फेकून देणे, त्यामध्ये खाडाखोड करणे अथवा मजकुर लिहीणे, सोबत घेवून जाणे किंवा इतर अनधिकृत त्रयस्थ व्यक्तीकडे हस्तांतरीत करणे.	
13.	निवड प्रक्रियेशी संबंधीत ठिकाणे उदा. परीक्षा कक्ष, कागदपत्रे तपासणी कक्ष, शारीरिक चाचणीचे ठिकाण, विद्यापीठाचे कार्यालय इत्यादी ठिकाणी घातक शस्त्रे, अथवा ज्वलनशील पदार्थासह प्रवेश करणे.	
14.	निवड प्रक्रियेशी संबंधीत ठिकाणे उदा. परीक्षा कक्ष, कागदपत्रे तपासणी कक्ष, शारीरिक चाचणीचे ठिकाण, विद्यापीठाचे कार्यालय इत्यादी निषिद्ध केलेल्या ठिकाणी स्मार्ट वॉच, डिजिटल वॉच, मायक्रोफोन, मोबाईल फोन, कॅमेरा अंतर्भूत असलेली कोणत्याही प्रकारची साधने, सिमकार्ड, ब्लू टूथ, दूरसंचार साधने म्हणून वापरण्यायोग्य कोणतीही वस्तू, इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे, व्हया, नोटस, परवानगी नसलेली पुस्तके, बॅग, लेखन पॅड, पाउच, परिगणक (Calculator), इत्यादी प्रकारची साधने/साहित्य आणणे आणि/अथवा स्वतः जवळ बाळगणे आणि/अथवा त्याचा वापर करणे आणि/अथवा त्याच्या वापरासाठी इतरांची मदत घेणे.	
15.	तोतयेगीरी करणे अथवा करण्याचा प्रयत्न करणे आणि/अथवा कोणत्याही तोतया व्यक्तीची मदत घेणे अथवा मदत घेण्याचा प्रयत्न करणे.	
16.	अवैध मार्गाने प्रश्नपत्रीका मिळविणे अथवा मिळविण्याचा प्रयत्न करणे, प्रश्नपत्रीका फोडणे अथवा फोडण्याचा प्रयत्न करणे, बनावट प्रश्नपत्रीकांची विक्री अथवा तत्सम गैरप्रकाराचा प्रयत्न करणे.	
17.	गैरप्रकार/गैरकृत्य अनुक्रमांक 1 ते 16 व्यतिरिक्त असल्यास अशा सर्व गैरप्रकार/गैरकृत्यांच्या अनुषंगाने	विद्यापीठाच्या स्वेच्छाधिकारानुसार दिलेली शिक्षा लागू राहिल

➤ गैरप्रकरणी अन्य कारवाई :-

1. विद्यापीठा मार्फत राबविण्यात येणाऱ्या परीक्षेत अथवा परीक्षेनंतर कोणत्याही प्रकारचा गैरप्रकार किंवा गैरप्रकाराचा प्रयत्न करणाऱ्या उमेदवारांवर तसेच उमेदवार नसलेल्या परंतु गैरप्रकार करण्यास सहाय्यभूत ठरणाऱ्या व्यक्तींवर प्रचलीत कायदा व नियमानुसार फौजदारी अभियोग दाखल करून कारवाई करण्यात येईल.
2. उपरोक्त कृत्यांपैकी प्रकरणपरत्वे एक किंवा अनेक कृत्य करणे किंवा करण्याचा प्रयत्न करणे किंवा करण्यास प्रोत्साहन देणे, यांकरीता संबंधित कायद्यानुसार फौजदारी अभियोग दाखल करण्यासह पुढील प्रमाणे कारवाई करण्यात येईल:-
  - i. संबंधित निवड प्रक्रिया अनर्ह ठरविणे आणि/अथवा
  - ii. विद्यापीठा मार्फत आयोजित सर्व परीक्षा अथवा निवड प्रक्रियां करिता कायमस्वरूपी किंवा ठराविक कालावधी करिता प्रतिरोधीत करणे.
  - iii. गैरप्रकाराच्या अथवा गैरप्रकाराच्या प्रयत्नाच्या आधारे नोकरी मिळविलेल्या उमेदवार/व्यक्तीची शिफारस रद्द करणे व त्यानुसार संबंधित विभाग/कार्यालयाकडून सेवा समाप्तीची कार्यवाही.
  - iv. उमेदवार नोकरीत असल्यास, उचित नियमानुसार संबंधित विभागामार्फत कार्यवाही.
  - v. संबंधित परीक्षेत उमेदवाराने मिळविलेल्या गुणांमध्ये वजावट करणे.
3. विद्यापीठाकडून विहित करण्यात आलेल्या अर्हता विषयक अटी पूर्ण न करणाऱ्या अथवा कोणत्याही प्रकारे गैरप्रकाराचा प्रयत्न करणाऱ्या उमेदवारास कोणत्याही टप्प्यावर निवडीसाठी अपात्र ठरविण्यात येईल आणि/किंवा सदर उमेदवार इतर योग्य अशा कारवाईस पात्र असेल.
4. उमेदवाराने निवड प्रक्रियेशी संबंधित ठिकाणी उदा. परीक्षा कक्ष, कागदपत्रे तपासणी कक्ष, शारिरीक चाचणीचे ठिकाण विद्यापीठाचे कार्यालये इत्यादी निषिद्ध केलेल्या ठिकाणी स्मार्ट वॉच, डिजीटल वॉच, मायक्रोफोन, मोबाईल फोन, कॅमेरा अंतर्भूत असलेली कोणत्याही प्रकारची साधने, सिम कार्ड, ब्ल्यू टूथ, दूरसंचार साधने म्हणून वापरण्यायोग्य कोणतीही वस्तू, इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे, वहया, नोटस, परवानगी नसलेली पुस्तके, बॅग, लेखन पॅड, पाउच, परिगणक (Calculator) इत्यादी प्रकारची साधने/साहित्य बाळगल्यास सदर साधने/ साहित्य विद्यापीठाच्या अधिकारी/कर्मचारी अथवा संबंधित कामाकरीता विद्यापीठाकडून नियुक्त इतर कर्मचारी यांच्याकडून जप्त करण्यात येतील.

*****

About Normalization

Normalization means adjusting values measured on different scales to a notionally common scale

Need for Normalization in Exam

Exam pertaining for a particular post/course could be spread across multiple shifts which will have different question paper for each shift. The normalization is to be done by considering the difficulty level of each set, since the questions may be different in different sets and difficulty level of a particular set may be different from other sets.

Hence the normalization of scores need to be carried out for all the candidates who had written the exam, across shifts for the same post/course.

Mean standard deviation method

$$\hat{M}_{ij} = \frac{\bar{M}_t^g - \bar{M}_q^g}{\bar{M}_{ti} - M_{iq}} (M_{ij} - M_{iq}) + M_q^{gm}$$

$\hat{M}_{ij}$ = Normalized marks of jth candidate in the ith shift.

$\bar{M}_t^g$ = is the average marks of the top 0.1% of the candidates considering all shifts (No. of candidates will be rounded-up)

$\bar{M}_q^g$ = is the sum of mean and standard deviation marks of the candidates in the paper considering all shifts.

$\bar{M}_{ti}$ = is the average marks of the top 0.1% of the candidates in the ith shift (No. of candidates will be rounded-up)

M_{iq} = is the sum of mean marks and standard deviation of the ith shift

M_{ij} = is the actual marks obtained by the jth candidate in i^{th} shift.

M_q^{gm} = is the sum of mean marks of candidates in the shift having maximum mean and standard deviation of marks of candidates in the examination considering all shifts.

Calculation of marks will be done up to 5 decimal places.

Introduction of mandatory time-bound sections in MCQ based examinations-reg.

विषय: बहुपर्यायी (MCQ) आधारित परीक्षांमध्ये अनिवार्य कालमर्यादित विभागांचा समावेश करणे.

1. MAFSU, Nagpur has decided to introduce mandatory time-bound sections in all its MCQ-based examinations which are conducted on a computer-based platform. This measure has been implemented to enhance the security and sanctity of the exams in light of emerging threats during the examination process.

1. मपमविवि, नागपुरने संगणक-आधारित प्लॅटफॉर्मवर आयोजित केलेल्या सर्व बहुपर्यायी (MCQ) -आधारित परीक्षांमध्ये अनिवार्य कालमर्यादित विभाग/गट लागू करण्याचा निर्णय घेतला आहे. परीक्षा प्रक्रियेदरम्यान उद्ध्वणाच्या धोक्यांच्या पार्श्वभूमीवर परीक्षेची सुरक्षा आणि पावित्र्य जपण्यासाठी हा उपाय लागू करण्यात आला आहे.

2. The question paper in these examinations will be divided into multiple time bound section/groups. Candidates will be restricted from proceeding to the next section until they complete the allotted time for previous section. Additionally, candidates will not be allowed to review the questions or modify their responses for a group/section after the completion of its allotted time. The questions for the next group/section will start automatically after the completion of the allotted time for the previous section.

2. या परीक्षांमधील प्रश्नपत्रिका विविध कालमर्यादित गटांमध्ये विभागल्या जातील. विद्यमान विभागासाठी दिलेला वेळ पूर्ण केल्याशिवाय उमेदवारांना पुढील विभागात जाता येणार नाही. याव्यतिरिक्त, उमेदवारांना विद्यमान गटाकरीता दिलेला वेळ पूर्ण झाल्यानंतर त्या गटातील प्रश्नांचे पुनर्विलोकन करण्याची किंवा त्यांच्या प्रतिसादात बदल करण्याची परवानगी दिली जाणार नाही. आधीच्या विभागासाठी दिलेला वेळ पूर्ण झाल्यानंतर पुढील विभागातील प्रश्न आपोआप सुरू होतील.

3. Candidates shall be given the option to mark any question, whether attempted or not, for review. This means that candidates can go through these marked questions in a section again before the allotted time for that section ends. It is important note that questions marked for review will be evaluated.

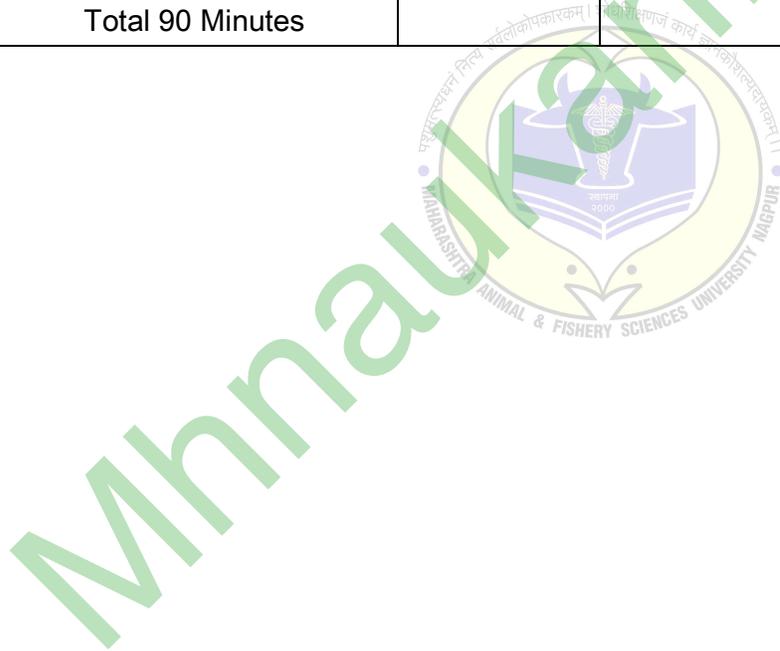
3. उमेदवारांनी प्रश्न सोडवण्याचा प्रयत्न केला असो वा नसो असा कोणताही प्रश्न पुनर्विलोकनासाठी चिन्हांकित करण्याचा पर्याय दिला जाईल. याचा अर्थ असा की उमेदवारांनी चिन्हांकित केलेले प्रश्न हे त्या विभागासाठी दिलेली वेळ संपण्यापूर्वी उमेदवार पुन्हा पाहू शकतात. पुनर्विलोकनासाठी चिन्हांकित केलेल्या प्रश्नांचे मूल्यांकन केले जाईल हे लक्षात घेणे महत्त्वाचे आहे.

बहुपर्यायी (MCQ) आधारीत ऑनलाईन परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेमधील कालमर्यादीत गटांची विभागणी सर्वसाधारणपणे खालील तक्त्यात नमुद केल्याप्रमाणे राहिल. कालमर्यादीत गटांची खालीलप्रमाणे केलेली विभागणी ही फक्त उमेदवारांच्या माहितीकरीता उदाहरणादाखल देण्यात येत असून त्यामध्ये बदल होण्याची शक्यता आहे, याची उमेदवारांनी नोंद घ्यावी.

Sr. No.	Subject Name/ विषयाचे नाव	Group/गट			
		Group A	Group B	Group C	Group D
1	Marathi / मराठी भाषा	7 Questions	6 Questions	6 Questions	6 Questions
2	English/ इंग्रजी भाषा	6 Questions	7 Questions	6 Questions	6 Questions
3	General Knowledge/ सामान्यज्ञान	6 Questions	6 Questions	7 Questions	6 Questions
4	Quantitative aptitude and Mathematics/ बुद्धिमापन आणि गणित	6 Questions	6 Questions	6 Questions	7 Questions
Number of Questions/ प्रश्नांची संख्या Total 100 Questions		25 Questions	25 Questions	25 Questions	25 Questions
Group wise Timing/ गटानुसार वेळ Total 120 Minutes		30 Minutes	30 Minutes	30 Minutes	30 Minutes

Sr. No.	Subject Name/ विषयाचे नाव	Group/गट				
		Group A	Group B	Group C	Group D	Group E
1	Marathi / मराठी भाषा	3 Questions	3 Questions	3 Questions	3 Questions	3 Questions
2	English/ इंग्रजी भाषा	3 Questions	3 Questions	3 Questions	3 Questions	3 Questions
3	General Knowledge/ सामान्यज्ञान	3 Questions	3 Questions	3 Questions	3 Questions	3 Questions
4	Quantitative aptitude and Mathematics/ बुद्धिमापन आणि गणित	3 Questions	3 Questions	3 Questions	3 Questions	3 Questions
5	Technical Subject/ तांत्रिक विषय	8 Questions	8 Questions	8 Questions	8 Questions	8 Questions
Number of Questions/ प्रश्नांची संख्या Total 100 Questions		20 Questions	20 Questions	20 Questions	20 Questions	20 Questions
Group wise Timing/गटानुसार वेळ Total 120 Minutes		24 Minutes	24 Minutes	24 Minutes	24 Minutes	24 Minutes

Sr. No.	Subject Name/ विषयाचे नाव	Group/गट			
		Group A	Group B	Group C	Group D
1	Marathi / मराठी भाषा	4 Questions	4 Questions	4 Questions	3 Questions
2	English/ इंग्रजी भाषा	4 Questions	4 Questions	3 Questions	4 Questions
3	General Knowledge/ सामान्यज्ञान	4 Questions	3 Questions	4 Questions	4 Questions
4	Quantitative aptitude and Mathematics/ बुद्धिमापन आणि गणित	3 Questions	4 Questions	4 Questions	4 Questions
Number of Questions/ प्रश्नांची संख्या Total 60 Questions		15 Questions	15 Questions	15 Questions	15 Questions
Group wise Timing/ गटानुसार वेळ Total 90 Minutes		22.5 Minutes	22.5 Minutes	22.5 Minutes	22.5 Minutes

महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापत्र) नियम, २००५ नुसार
अर्जा सोबत जोडावयाच्या लहान कुटुंबाच्या प्रतिज्ञापत्राचा नमूना
प्रतिज्ञापन
नमूना – अ
(नियम ४ पहा)

मी श्री./ श्रीमती/ कुमारी.

श्री. _____ यांचा / यांची / मुलगा / मुलगी
/ पत्नी, वय _____ वर्षे, राहणार

याद्वारे पुढीलप्रमाणे असे जाहीर करतो /करते की,

(१) मी.

या पदासाठी अर्ज दाखल केलेला आहे.

(२) आज रोजी मला _____ (संख्या) इतकी ह्यात मुले आहेत, त्यापैकी दिनांक : २८ मार्च, २००५ नंतर जन्माला आलेल्या मुलांची संख्या _____ आहे. (असल्यास, जन्म दिनांक नमूद करावा.)

(३) ह्यात असलेली मुलांची संख्या दोन पेक्षा अधिक असेल तर दिनांक : २८ मार्च, २००६ व तदनंतर जन्माला आलेल्या मुलामुळे या पदासाठी मी अनर्ह ठरविण्यास पात्र होईन याची मला जाणीव आहे.

(उमेदवाराची स्वाक्षरी)

ठिकाण :
दिनांक: / /

APPENDIX - I

Certificate regarding physical limitation in an examinee to write

This is to certify that, I have examined Mr/Ms/Mrs .....(Name of the Candidate with disability), a person with ..... (Nature and percentage of disability as mentioned in the certificate of disability), S/o/D/o....., a resident of .....(Village/District/State) and to state that he/she has physical limitation which hampers his/her writing capabilities owing to his/her disability.

Signature

Chief Medical Officer/Civil Surgeon/Medical Superintendent of
a Government health care institute

Name and Designation

Name of Government Hospital/Health Care Centre with Seal

Place:-

Date:-

Note:- Certificate should be given by a specialist of the relevant stream/disability (eg. Visual impairment – Ophthalmologist, Locomotor disability – Orthopaedic specialist/PMR).

APPENDIX - II

Letter of Undertaking for Using Own Scribe

I....., a candidate with .....(Name of the disability) appearing for the .....(Name of the examination) bearing Roll No.....at.....(Name of the Sub-Centre) in the District....., Maharashtra. My qualification is.....

I do hereby state that..... (Name of the Scribe) will provide the service of Scribe/Reader/Lab Assistant for the undersigned for taking the aforesaid examination.

I do hereby undertake that his qualification is .....In case, if it is found that scribe's qualification is not as declared by the undersigned or is equal to or higher than my qualification or if found to be more than or equal to the minimum qualification criteria of the examination. I shall forfeit my right to the post and claims relating thereto.

(Signature of the candidate with Disability)

Place:-

Date:-